

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

ZHODNOCENÍ VLIVU POČTU OBYVATEL NA VELIKOST VÝDAJŮ OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE
[EVALUATION OF THE IMPACT OF THE POPULATION SIZE ON
MUNICIPALITIES EXPENDITURES IN THE CZECH REPUBLIC]

Student:

Bc. Petra Vojkůvková

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Petra Vojkůvková**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Zhodnocení vlivu počtu obyvatel na velikost výdajů obcí v České republice**
Evaluation of the Impact of the Population Size on Municipalities' Expenditures in the Czech Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Pravidla hospodaření obcí
  3. Analýza výdajů obcí z hlediska velikosti obcí
  4. Zhodnocení vlivu počtu obyvatel na vybrané výdaje obcí
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, J., M. JETMAR a P. TOTH. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 783 s. ISBN 978-80-7598-209-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3., aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

ROSEN, Harvey S. and Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010. 595 p. ISBN 978-0-07-126788-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 24.04.2020

---

doc. Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.
vedoucí katedry

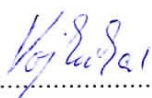

---

doc. Ing. Lenka Kauzerová, CSc.
proděkanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 21. dubna 2020

.....
Bc. Petra Vojkůvková

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Pravidla hospodaření obcí.....	7
2.1	Obec	7
2.2	Hospodaření obcí	10
2.2.1	Pravidla hospodaření obcí.....	10
2.2.2	Rozpočtový proces.....	10
2.3	Rozpočtová skladba	13
2.3.1	Druhové třídění	14
2.3.2	Odvětvové třídění	15
2.4	Příjmy obcí	16
2.5	Výdaje obcí	19
2.5.1	Členění výdajů obcí	19
2.5.2	Veřejné služby	21
3	Analýza hospodaření obcí v ČR	24
3.1	Výdaje obcí dle skupin.....	27
3.2	Výdaje skupiny 3 - Služby pro obyvatelstvo	33
3.2.1	Výdaje oddílu 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby	39
3.2.2	Výdaje oddílu 37 – Ochrana životního prostředí.....	41
3.3	Výdaje skupiny 6 – Všeobecná veřejná správa a služby.....	43
3.3.1	Výdaje pododdílu 611 – Zastupitelské orgány a volby	44
3.3.2	Výdaje pododdílu 617 – Regionální a místní správa	45
4	Zhodnocení vlivu počtu obyvatel na vybrané výdaje obcí	47
4.1	Zhodnocení výdajů obcí dle skupin	48
4.2	Zhodnocení výdajů ve vybraných oblastech	54
4.2.1	Vzdělávání a školské služby	54

4.2.2	Kultura, církve a sdělovací prostředky	56
4.2.3	Sport a zájmová činnost	57
4.2.4	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	58
4.2.5	Ochrana životního prostředí.....	59
4.2.6	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	62
5	Závěr	65
	Seznam použité literatury	70
	Seznam zkratk	72
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	73
	Seznam příloh	1

1 Úvod

V Ottově slovníku je uvedeno, že obce vznikly po zrušení poddanských svazků, když bylo v roce 1849 vydáno Provizorní zřízení obecní. V úvodu tohoto zřízení bylo uvedeno, že základem svobodného státu je svobodná obec. Také v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec považována za základní územní samosprávné společenství občanů. Lze tak říci, že obce jsou stále považovány za základ státu, ať byla doba jakákoli.

Občanem obce je fyzická osoba, která má české státní občanství a zároveň je v obci přihlášená k trvalému pobytu. Občan obce má nejen právo volit nebo být volen do zastupitelstva, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu a závěrečnému účtu obce, požadovat projednání určité záležitosti, ale taky na to, aby obec pečovala o jeho potřeby. O uspokojování těchto potřeb rozhoduje především zastupitelstvo obce, jehož členy si volí občané obce a rada obce, jejíž členy si volí samo zastupitelstvo. Tyto potřeby lze také nazvat jako veřejné statky a služby a jejich uspokojování je odvislé od velikosti obce, majetku obce a hlavně od velikosti rozpočtu obce. Každá obec poskytuje odlišné druhy veřejných statků a služeb, většinou podle finančních možností.

Cílem diplomové práce je zjistit, zda faktor počtu obyvatel obce ovlivňuje výdaje na obyvatele ve vybraných oblastech výdajů obcí.

Všechny obce v České republice (mimo Prahy a vojenských újezdů) jsou podle počtu obyvatel rozděleny do desíti kategorií: méně než 200, 200 – 499, 500 – 999, 1000 – 1999, 2000 – 4999, 5000 – 9999, 10000 – 19999, 20000 – 49999, 50000 – 99999 a 100000 a více. Následně jsou výdaje obcí zařazené v těchto kategoriích analyzovány podle odvětvového hlediska a ověří se hypotéza „Počet obyvatel obce patří mezi faktory ovlivňující velikost výdajů obcí na obyvatele ve vybraných oblastech“. Pro dosažení cíle a ověření hypotézy bude použita metoda analýzy výdajů a dokumentů, komparativní metoda a korelace. Při analýze jsou použity především výdaje obcí z roku 2018, které jsou zveřejněny v informačním portálu Ministerstva financí Monitor a následně budou přepočteny na obyvatele. Při korelaci budou použity výdaje přepočtené na obyvatele, a to z toho důvodu, aby se zohlednila váha počtu obyvatel v dané velikostní kategorii. V případě použití neupravených výdajů by tuto korelaci ovlivnil počet obcí v dané velikostní kategorii.

Výdaje budou přepočteny na počty obyvatel k 1.1.2018, které byly zjištěny z vyhlášky o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, která je vždy schválena pro každý rok. V těchto vyhláškách jsou uvedeny také počty dětí a žáků a při přepočtu výdajů roku 2018 jsou použity počty dětí a žáků k 30.9.2018.

Diplomová práce se skládá z pěti kapitol, přičemž první kapitola je úvod, ve kterém je uveden cíl práce, hypotéza, metody a popis jednotlivých kapitol, a poslední kapitolou je závěr, který je shrnutím diplomové práce.

Druhá kapitola je částí teoretickou. Nejdříve jsou v této kapitole popsány obce od jejich vzniku, rozsahu působnosti až po její orgány, dále je řešeno hospodaření obcí, včetně rozpočtového procesu, rozpočtová skladba a její třídění, rozdělení příjmů a výdajů obcí.

Třetí kapitola je zaměřena na analýzu hospodaření obcí v České republice, ve které jsou krátce rozebrány příjmy obcí dle druhového členění, a následně je větší část této kapitoly věnována výdajům. Výdaje jsou sledovány podle odvětvového hlediska a vzájemné vztahy mezi obyvateli a výdaji byly posuzovány pomocí korelace. Pro další sledování byly zvoleny zejména ty výdaje, které vykazovaly nejvyšší vzájemné závislosti. Výdaje, které v oddíle nebo pododdíle představují méně jak 5 % a jejich závislost není významná, nejsou v této práci dále řešeny.

Čtvrtá kapitola vyhodnocuje vliv počtu obyvatel na vybrané výdaje obcí, které byly zvoleny v třetí kapitole. Zvolené výdaje z roku 2018 jsou srovnány s průměrnými výdaji za roky 2014 – 2017, které jsou přepočteny na průměrný počet obyvatel za stejné období. I v tomto případě byly počty obyvatel použity z vyhlášek o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů pro daný rok.

Hlavní literaturou, která byla při zpracování diplomové práce použita, patří především zákony: rozpočtová skladba a zákon o obcích, dále byla použita odborná literatura zaměřená na hospodaření obcí a další dokumenty.

2 Pravidla hospodaření obcí

PROVAZNÍKOVÁ (2015) uvádí, že v České republice je z pohledu samosprávy dvoustupňový systém. Prvním stupněm, tedy tím základním územním samosprávným celkem jsou obce a druhým stupněm jsou kraje neboli vyšší územní samosprávné celky, které svou činnost začaly vykonávat od 1.1.2001. Obce i kraje jsou veřejnoprávní korporace hospodařící s vlastním majetkem, vlastními finančními prostředky a vlastním rozpočtem.

2.1 Obec

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Ústava“) člení Českou republiku na obce a kraje, přičemž obce jsou považovány za základní územní samosprávné celky. Ústava deklaruje obcím právo vlastnit majetek a hospodařit dle svého rozpočtu.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“) rozlišuje obce, města, městyse a statutární města. Městem je obec, která má minimálně 3 000 obyvatel nebo byla městem před 17.5.1954 a požádala předsedu Poslanecké sněmovny. Městysem je obec, která jím byla i před 17.5.1954 a stejně jako u měst, požádala předsedu Poslanecké sněmovny. Obcí lze označit všechny obce nacházející se v České republice. Statutární města jsou v zákoně o obcích uvedena jmenovitě a v současné době je jich 26 – Brno, České Budějovice, Děčín, Frýdek–Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Přerov, Teplice, Třinec, Ústí nad Labem a Zlín. Specifické postavení má Praha, která je obcí, hlavním městem České republiky a také krajem. Kvůli svému specifickému postavení má také svůj vlastní zákon – zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Každá obec vykonává dva druhy působnosti: samosprávnou a přenesenou. Samosprávná působnost je dána Ústavou a zákonem o obcích. Přenesenou působností přenesl stát výkon státní správy na obce a na tuto činnost je obcím poskytován státní příspěvek. Rozsah přenesené působnosti je určen zákony a podle rozsahu jsou obce rozděleny na obce:

- **I. typu** – tyto obce vykonávají jen minimální přenesenou působnost, a tuto působnost vykonávají na území dané obce (6 258 obcí),
- **II. typu** – tyto obce jsou nazývány obce s pověřeným obecním úřadem, vykonávají úkoly obce I. typu a další úkoly stanovené zákony, působnost vykonávají na svém území a také v určeném správním obvodu (388 obcí),
- **III. typu** – tyto obce jsou nazývány obce s rozšířenou působností a stejně jako obce II. typu, i tyto obce vykonávají přenesenou působnost na svém území a v určeném správním obvodu. Vykonávají úkoly obcí I. i II. typu a další úkoly přenesené působnosti (205 obcí).

Obce II. a III. typu jsou stanoveny v zákoně č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů a správní obvody stanovilo Ministerstvo vnitra vyhláškou č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

Specifickou skupinou jsou obce, které stojí mezi I. a II. typem obcí. Jsou to obce se stavebním úřadem (618 obcí) a obce, které vykonávají činnost matriky (1 230 obcí). Tyto činnosti vykonávají nejen na svém území, ale i pro další obce.

Dle zákona o obcích je samosprávná působnost neboli samospráva na obcích vykonávána orgány, kterými jsou zastupitelstvo, rada, starosta, obecní úřad. Orgánem zastupitelstva jsou výbory a orgánem rady jsou komise.

Nejdůležitějším orgánem obce je zastupitelstvo, které je tvořeno zastupiteli, kteří byli zvoleni v přímých volbách. Počet zastupitelů si stanovuje zastupitelstvo obce před volbami podle počtu občanů a velikosti území. Zákon o obcích vymezuje počet členů zastupitelstva tak, aby v obci:

- do 500 obyvatel byl počet mezi 5 až 15 členy,
- s 500 až 3 000 obyvateli bylo 7 až 15 členů,
- se 3 000 až 10 000 obyvateli 11 až 25 členů,
- s 10 000 až 50 000 obyvateli 15 až 35 členů,
- s 50 000 až 150 000 obyvateli 25 až 45 členů,
- nad 150 000 obyvateli 35 až 55 členů.

Mezi pravomoci zastupitelstva patří např. stanovení počtu členů zastupitelstva, volba starosty a místostarosty, schvalování rozpočtu, stanovení výše odměn pro neuvolněné zastupitele, vydávání obecně závazných vyhlášek, zřizování příspěvkových organizací a organizačních složek, rozhodování o koupi nebo prodeji nemovitých věcí, poskytování dotací nad 50 tis. Kč.

Zastupitelstvo obce volí také radu obce, která je výkonným orgánem obce. Je složena ze starosty, místostarosty a dalších členů zastupitelstva, přičemž celkový počet musí být lichý. Počet členů rady musí být mezi 5 a 11 a zároveň nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. V obcích, jejichž počet členů zastupitelstva je nižší než 15, se rada nevolí a pravomoci rady jsou rozděleny mezi zastupitelstvo a starostu. Rada obce zabezpečuje dle schváleného rozpočtu hospodaření obce, plní vůči vlastním právnickým osobám a organizačním složkám úkoly zakladatele nebo zřizovatele, stanoví počet zaměstnanců zařazených do obecního úřadu, v přenesené působnosti vydává nařízení obce apod.

Starosta za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu obce. Jeho hlavním úkolem je zastupovat obec navenek. K dalším úkolům patří např. svolávat a řídit zasedání zastupitelstva obce a rady obce, objednat přezkoumání hospodaření obce, plnit povinnosti zaměstnavatele. Starostu zastupuje místostarosta.

Starosta také stojí v čele obecního úřadu. Do obecního úřadu jsou dále zahrnuti místostarosta, tajemník (je-li stanoven) a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly obou působností: samostatné i přenesené.

PROVAZNÍKOVÁ (2015) řadí do samostatné působnosti:

- hospodaření obce dle schváleného rozpočtu,
- sestavení závěrečného účtu obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- vytváření plánů rozvoje území, územních plánů,
- zabezpečení činnosti obecního úřadu apod.

Do samostatné působnosti se řadí i zřizování jednotek sboru dobrovolných hasičů za účelem plnění úkolů v oblasti požární ochrany, příspěvkových organizací za účelem plnění povinností v oblasti vzdělávání, povodňových komisí pro mimořádné události, knihoven apod.

2.2 Hospodaření obcí

2.2.1 Pravidla hospodaření obcí

Zákon o obcích vymezuje základní povinnosti hospodaření obce – využívání a ochranu majetku, zákaz ručení za závazky fyzických a právnických osob, povinnost ve stanovených případech zveřejnit záměr obce o nakládání s nemovitým majetkem, při prodeji sjednávat cenu obvyklou, požádat o přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok krajský úřad nebo auditora, do 30. 6. projednat závěrečný účet obce i se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce. Pro bližší informace k sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obce, i hospodaření s prostředky rozpočtu obce odkazuje na zvláštní zákon, kterým je především zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“).

PEKOVÁ (2019) uvádí, že rozpočet by měl splňovat tyto rozpočtové zásady:

- každoroční sestavení a schválení rozpočtu,
- rozpočet musí být reálný a pravdivý,
- zároveň musí být rozpočet úplný a jednotný, a to je zajištěno rozpočtovou skladbou,
- v delším období by měl být rozpočet dlouhodobě vyrovnaný,
- publikování rozpočtu, aby byli občané informováni,
- dalšími zásadami jsou hospodárnost, efektivnost, finanční kontrola, účetní audit.

2.2.2 Rozpočtový proces

Rozpočet obce je sestavován na kalendářní rok, ale PEKOVÁ (2019) tvrdí, že jeho proces trvá 1,5 až 2 roky. Rozpočtový proces rozdělujeme do 4 etap:

1. etapou je příprava návrhu rozpočtu; tato etapa trvá několik měsíců a podílí se na ní řada účastníků. Návrh je vypracován na základě předložených podkladů, které podávají vedoucí odborů, vedoucí organizačních složek a příspěvkových organizací, zastupitelé, případně další účastníci. Dalším důležitým podkladem je střednědobý výhled rozpočtu, který je sestavován na 2 až 5 let následujících po roce, na který je rozpočet

sestaven a obsahuje plánované příjmy a výdaje na toto období. Před zveřejněním oba dokumenty zpravidla projednává finanční výbor a rada (je-li zřízena). Forma návrhu není nijak upřesněna, pouze zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (dále jen „zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti“) stanoví obcím povinnost zveřejnit spolu s návrhem rozpočtu informace o schváleném rozpočtu na předcházející rok a o očekávaném, nebo skutečném plnění rozpočtu za předcházející rok. Poté musí být návrh rozpočtu, případně i střednědobého výhledu rozpočtu, nejméně 15 dnů před projednáním zastupitelstvem obce zveřejněn na internetových stránkách obce v plném rozsahu a na úřední desce obce může být zveřejněn v užším rozsahu. V závěru této etapy se mohou připojit i občané, kteří mohou po dobu zveřejnění písemně uplatnit své připomínky k návrhu, případně je mohou přednést při veřejném projednávání rozpočtu.

2. etapou je projednání a schválení zastupitelstvem obce. Zveřejněný návrh rozpočtu, případně i střednědobého výhledu rozpočtu, je schvalován na veřejném zasedání zastupitelstva obce. Při schvalování rozpočtu jsou schvalovány i závazné ukazatele. Po schválení se provede rozpis rozpočtu a dotčeným subjektům se sdělí závazné ukazatele, a ti se pak musí těmito ukazateli řídit. Oba dokumenty musí být do 30 dnů od schválení zveřejněny v plném rozsahu na internetových stránkách obce a na úřední desce se zveřejní informace, kde jsou zveřejněny v elektronické podobě a kde jsou v listinné podobě. Tyto informace musí být zveřejněny až do schválení rozpočtu na následující rozpočtový rok.

V případě neschválení rozpočtu do 1.1. rozpočtového roku se obec řídí pravidly rozpočtového provizoria (dále jen „pravidla“). Těmito pravidly se řídí až do doby schválení rozpočtu. Pravidla slouží k zajištění plynulosti hospodaření a schvaluje je zastupitelstvo obce. Stejně jako rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu musí být i pravidla po schválení zastupitelstvem do 30 dní zveřejněny na internetových stránkách obce a na úřední desce obce. Zákon o rozpočtových pravidlech neupravuje podobu těchto pravidel. Je tak na konkrétní obci, jak budou pravidla vypadat. Např. stanoví pouze, že měsíční výdaje nesmí překročit 1/12 výdajů rozpočtu, který byl schválený pro předchozí rozpočtový rok.

3. etapou je hospodaření podle schváleného rozpočtu; v průběhu rozpočtu je možno měnit rozpočet rozpočtovými opatřeními ze tří důvodů: organizačních, metodických a věcných. Organizačním důvodem je změna v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem. Metodickým důvodem je změna právních předpisů, které

ovlivňují příjmy a výdaje. Věcným důvodem je změna objektivně působících skutečností, které ovlivňují plnění rozpočtu. Rozpočtová opatření se musí evidovat podle časové posloupnosti a jsou schvalována zastupitelstvem obce, které může tuto pravomoc přenést na radu, v případě, že v obci není rada, může zastupitelstvo pověřit prováděním rozpočtových opatření starostu. Stejně jako rozpočet musí být i rozpočtové opatření po schválení zveřejněno do 30 dní na internetových stránkách obce a na úřední desce se zveřejní, kde je zveřejněno v elektronické podobě a kde je možno na něj nahlédnout v listinné podobě. Rozpočtové opatření se musí provést před neplánovaným výdajem, pouze ve výjimečných případech je možné provést rozpočtové opatření až po provedení neplánovaného výdaje (např. živelné pohromy, obdržení dotace před koncem roku).

4. etapou je kontrola a touto etapou je rozpočtový proces ukončen; tato etapa se skládá z řady povinností. První povinností je sestavení účetní závěrky k 31.12. dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, která se skládá z rozvahy, výkazu zisků a ztráty a přílohy. Poté se účetní závěrka zasílá v termínu stanoveném Ministerstvem financí do Centrálního systému účetních informací státu. Účetní závěrku musí do 30.6. schválit zastupitelstvo obce a podklady pro schválení účetní závěrky tvoří dle vyhlášky č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek, účetní závěrka, inventarizační zpráva, zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce, roční zpráva interního auditu, zprávy útvaru interního auditu o zjištěních z provedených kontrol, v rámci nichž byly zjištěny skutečnosti, které mohou mít vliv na úplnost a průkaznost účetnictví a případně doplňující informace vyžádané zastupitelstvem obce. Protokol o schválení účetní závěrky se také zasílá do Centrálního systému účetních informací státu.

Další povinností je nechat zpracovat přezkoumání hospodaření nebo audit. Za objednání přezkoumání hospodaření je zodpovědný starosta a může požádat krajský úřad, který ho provádí v rámci přenesené působnosti a obec za tuto činnost nic neplatí, nebo auditora a náklady za tuto činnost musí obec hradit ze svých prostředků. Výsledkem přezkoumání je zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, která je součástí závěrečného účtu obce.

Třetí povinností je sestavení a schválení závěrečného účtu obce. Závěrečný účet by měl obsahovat údaje o hospodaření s příjmy a výdaji v plném členění rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit

finanční hospodaření obce a jí zřízených nebo založených právnických osob. Dalšími přílohami závěrečného účtu jsou vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob a zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření. Závěrečný účet obce musí být schválen zastupitelstvem obce do 30.6. Návrh závěrečného účtu se musí nejméně 15 dnů před projednáním zveřejnit na internetových stránkách obce (v plném rozsahu) a úřední desce (ve zkráceném rozsahu). Poté se závěrečný účet do 30 dnů ode dne schválení zveřejní v plném rozsahu na internetových stránkách obce a na úřední desce se oznámí, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde lze nahlédnout do jeho listinné podoby. Takto zveřejněný musí být až do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok. Schválením závěrečného účtu končí celý rozpočtový proces.

2.3 Rozpočtová skladba

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů stanoví obcím povinnost zpracovat rozpočet v třídění podle vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová skladba“).

Rozpočtová skladba se, jak uvádí PEKOVÁ (2019), používá proto, aby byla v rozpočtové soustavě zabezpečena jednotnost a přehlednost všech rozpočtů, analyzovány příjmy a výdaje, sumarizovány příjmy a výdaje s využitím konsolidace a zajištěny důležité informace.

Rozpočtová skladba člení příjmy a výdaje závazně pro všechny rozpočty. Rozpočtová skladba používá celkem 12 hledisek třídění, z nichž nejčastěji jsou používány tyto hlediska:

1) **odpovědnostní**, které používá pouze státní rozpočet. V roce 2018 bylo 46 kapitol státního rozpočtu a obce toto hledisko třídění nepoužívají,

2) **druhové**, které třídí peněžní operace na příjmy, výdaje a financování. V tomto třídění rozlišujeme třídy, které jsou dále děleny na seskupení položek, ty dále dělíme na podseskupení položek a poté mohou následovat jednotlivé položky příjmů a výdajů,

3) **odvětvové**, které třídí peněžní prostředky podle účelu, na který jsou použity. Toto odvětví se skládá z 6 skupin, které se dále dělí na oddíly, pododdíly a paragrafy,

4) **konsolidační**, které třídí příjmy a výdaje na záznamové jednotky. Konsolidace se provádí, aby byla vyloučena duplicita vnitřních převodů mezi fondy a korekce příjmů na jedné straně a korekce výdajů na druhé straně při započítávání příjmů a výdajů (Provazníková, 2015).

2.3.1 Druhové třídění

Druhové třídění rozlišuje 7 tříd, z toho příjmy členíme na 4 třídy, výdaje na 2 a další třídou je financování.

Příjmy dělíme na:

1) daňové – zde patří příjem daně z příjmů fyzických osob a právnických osob, z přidané hodnoty, z nemovitých věcí, místní poplatky stanovené obcí, správní poplatky apod. Velikost podílu z celkových výnosů daní je dána zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtovém určení daní“). Schéma rozpočtového určení daní od 1.1.2018 je v příloze č. 1. Mezi daňové příjmy, které mohou obce ovlivnit, patří daň z nemovitých věcí a místní poplatky. V případě daně z nemovitých věcí mohou úpravou koeficientu zvýšit, případně snížit sazbu této daně. Místní poplatky si obce stanovují dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona mají možnost vybírat až 7 druhů poplatků, z nichž nejčastějším je poplatek ze psů a za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, nebo za užívání veřejného prostranství,

2) nedaňové – zde jsou zařazovány příjmy z pronájmu majetku, z poskytování služeb a výrobků, z prodeje zboží apod.,

3) kapitálové – do této třídy se zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (hmotného, finančního i nemovitých věcí),

4) přijaté transfery – tato třída je určena pro transfery na výkon státní správy, ze státních fondů, krajů apod.

Výdaje dělíme na:

1) běžné – do této třídy patří většina výdajů, např. na opravy a údržbu majetku, nákupy materiálu a služeb, platy, odměny zastupitelům, transfery příspěvkovým organizacím, spolkům,

2) kapitálové – tato třída zahrnuje výdaje na pořízení dlouhodobého nehmotného i hmotného majetku, akcií, poskytnuté investiční transfery apod.

PEKOVÁ (2019) tvrdí, že třída 8 – Financování má zvláštní postavení a je dále členěna na financování z tuzemska a ze zahraničí. Jsou zde zahrnuty operace zabezpečující financování schodku nebo použití přebytku. V této třídě jsou obsaženy stavové údaje a najdeme v ní i ukazatel změna stavu finančních prostředků na bankovních účtech, který je potřeba pro Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, neboli výkaz Fin 2-12M, který obce měsíčně překládají Ministerstvu financí.

O tom, zdali je kladné nebo záporné financování, rozhoduje saldo rozpočtu. Saldo rozpočtu je rozdíl mezi příjmy a výdaji. Vyjde-li přebytek, je financování záporné, vyjde-li naopak schodek, je financování kladné. Přitom je možné schodek rozpočtu pokrýt prostředky z minulých let nebo návratnou finanční výpomocí. Vznikne-li schodek z důvodu předfinancování projektu spolufinancovaného z dotace EU, může být hrazen půjčkou, úvěrem nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů. Aby se zabránilo nadměrnému zadlužování obcí, byla od 1.1.2018 zavedena zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, dluhová brzda, která stanoví obcím povinnost v případě, že výše jejich dluhu překročí k rozvahovému dni 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky, snížit v následujícím roce minimálně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Nesníží-li obec svůj dluh, pozastaví ministerstvo financí převod podílu na výnosu daní, který bude použit ke splácení dluhu.

2.3.2 Odvětvové třídění

Toto třídění se používá pro všechny výdaje a pro některé příjmy – nedaňové, kapitálové a příjmy z převodů z vlastních fondů obcí s výjimkou příjmů ze splátek půjčených prostředků. Jak už bylo uvedeno výše, odvětvové třídění má 6 skupin:

- 1) zemědělství, lesní hospodářství a rybářství – do této skupiny můžeme zařadit např. výdaje na obhospodařování lesů v majetku obce nebo půdního fondu,
- 2) průmyslová a ostatní odvětví hospodářství – tato skupina zahrnuje např. výdaje na pozemní komunikace, odvádění a čištění odpadních vod,
- 3) služby pro obyvatelstvo – do této skupiny patří např. výdaje na vzdělávání, kulturu, tělovýchovu, komunální služby, nakládání s odpady,
- 4) sociální věci a politika zaměstnanosti – v této skupině můžeme najít především výdaje např. na sociální zařízení (domovy pro seniory, domovy pro matky s dětmi, sociální bydlení),
- 5) bezpečnost státu a právní ochrana – jak už vyplývá z názvu skupiny, zde se řadí např. výdaje na obecní policii, požární ochranu,
- 6) všeobecná veřejná správa a služby – v této skupině jsou zařazeny např. výdaje na činnost obecního úřadu, zastupitelstva obce.

2.4 Příjmy obcí

PROVAZNÍKOVÁ (2015) rozděluje příjmy na daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry nebo půjčky, avšak toto začlenění uvedených finančních operací do příjmů neekoresponduje s rozpočtovou skladbou. První tři uvedené zdroje pak řadí mezi tzv. nenávratné příjmy, jelikož jsou získávány na principu nenávratnosti, neekvivalenčnosti a nedobrovolnosti. Úvěry a půjčky se řadí mezi návratné příjmy, protože musí být splaceny.

PEKOVÁ (2011) rozděluje z ekonomického hlediska příjmy na vlastní a cizí. Mezi vlastní příjmy řadí daňové příjmy, které jsou zařazeny do třídy 1, nedaňové příjmy zařazené do třídy 2 a kapitálové příjmy v třídě 3. Cizí příjmy jsou nenávratné přijaté dotace ve třídě 4, které se dále člení na investiční a neinvestiční a návratné příjmy jako jsou úvěry a půjčky, které jsou zahrnuty v třídě 8 – Financování.

Daňové příjmy mají, jak tvrdí PROVAZNÍKOVÁ (2015), formu:

- lokálních nebo také obecních daní – u těchto daní rozhodují o daňové základně, sazbě a osvobození od daně obce samostatně. Zároveň obce zajišťují výběr a správu těchto daní. Mezi obecní daně jsou zahrnuty místní poplatky,

- svěřených daní – tyto daně jsou vybírány a spravovány centrálně a celý výnos daně, tedy 100 %, je převáděn do rozpočtu obcí. Svěřenou daní je daň z nemovitých věcí, kterou tvoří daň z pozemků a daň ze staveb. V případě daně z nemovitých věcí mohou obce ovlivnit výši koeficientu nebo osvobození od daně. Změna výše koeficientu nebo osvobození se provádí obecně závaznou vyhláškou, kterou schvaluje zastupitelstvo obce a zároveň musí nabýt platnosti nejpozději do 1. října předchozího zdaňovacího období,
- sdílených daní – tyto daně nemohou obce ovlivnit. Daňová základna a konstrukce daně je stanovena celostátně. Mezi tyto daně patří daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Zákon o rozpočtovém určení daní rozlišuje daň z příjmů fyzických osob na vybírané srážkou, ze závislé činnosti a ze samostatně výdělečné činnosti. Daň z příjmů právnických osob se rozlišuje na daň bez daně placené obcemi a kraji a z daně placené obcemi a kraji. Zákon o rozpočtovém určení daní stanovuje podíl obce z celostátního hrubého výnosu daně:
  - z DPH, daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcemi a kraji, daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou a ze závislé činnosti je podíl obcí 23,58 %,
  - z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti obcím je dále podíl 1,5 % rozdělený dle přepočteného počtu zaměstnanců,
  - z daně z příjmů právnických osob z daně placené obcemi a kraji je podíl obcí 100 %,
  - u daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti je základem daně 60 % celostátního hrubého výnosu daně a podíl obcí z tohoto základu je 23,58 %.

Finanční prostředky určené obcím dle daných podílů jsou dále mezi obce rozděleny podle kritérií - počet obyvatel, velikost katastrálního území a počet dětí mateřských škol a žáků základních škol. Procento, kterým se každá obec podílí na stanovené části výnosu sdílených daní, je uvedeno ve vyhlášce Ministerstva financí o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, která je vždy vydávána na každý rozpočtový rok.

Opakem daňových příjmů, které ve větším případě nemohou obce ovlivnit, jsou **nedaňové příjmy**. PROVAZNÍKOVÁ (2015) je rozděluje na:

- příjmy z vlastního podnikání – zde lze zařadit zisky z podniků vlastněných obcemi, podíly na zisku podniků, ve kterých mají obce majetkový vklad, příjmy z pronájmu obecního majetku, příjmy vzniklé z obchodování s cennými papíry. Zisky bývají výjimečné, jelikož podniky vlastněné obcemi hospodaří ve většině případů neziskově,

- uživatelské poplatky – tyto poplatky jsou využívány především u smíšených veřejných statků a jsou používány tam, kde je plátce služby i spotřebitel a zároveň přerozdělování nepřináší problémy. V případě, že obec zajišťuje tyto statky vlastním podnikem nebo soukromou firmou, rozhodují o výši poplatku a příjemci poplatku volené orgány obcí. Mezi uživatelské poplatky patří vodné, stočné, poplatky za sportovní a kulturní služby, za městskou hromadnou dopravu apod.,

- příjmy z vlastní správní činnosti – do těchto příjmů spadají poplatky za správní úkony vykonávané v samostatné i přenesené působnosti, které jsou však v rozpočtové skladbě zařazeny mezi daňové příjmy. Výše těchto poplatků stanovují zákony. K těmto poplatkům patří poplatek za vydání stavebního povolení, za ověření podpisu, vydání cestovního dokladu apod.,

- ostatní příjmy – zde jsou zařazeny všechny ostatní příjmy, které mají nedaňový charakter. Příkladem jsou dary nebo výnosy ze sbírek.

Přijaté transfery a dotace rozděluje PEKOVÁ (2011) na nárokové a nenárokové. Nárokové dotace jsou schvalovány v rámci zákona o státním rozpočtu a ke změně její výše může dojít pouze úpravou ve státním rozpočtu. Nenárokové dotace mohou obce získat na základě podání žádosti a za předpokladu splnění podmínek stanovených poskytovatelem dotace. Mezi poskytovatele dotace patří např. ministerstvo práce a sociálních věcí, ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo kultury, kraje apod. Tyto dotace jsou poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, rozpočtů krajů a EU. Dalším tříděním je rozdělení přijatých transferů na investiční a neinvestiční. Investiční dotace je účelově určená a finanční prostředky jsou poskytnuty na rekonstrukci, modernizaci nebo výstavbu, kdy je zároveň majetek zhodnocován. Neinvestiční dotace jsou poskytovány např. na opravy a udržování majetku, nedochází-li ke zhodnocení majetku, pořádání akcí, vzdělávání.

Úvěry a půjčky peněžních ústavů z ČR i zahraničí, emise komunálních obligací a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státních fondů zahrnuje PROVAZNÍKOVÁ (2015) mezi návratné příjmy. Za přijatý úvěr mohou obce ručit budoucími příjmy a majetkem. Emise komunálních obligací jsou spojeny s vyššími náklady na jejich výdej, proto jsou obcemi využívány minimálně. Souhlas s emisí vydává Ministerstvo financí. Ovšem podle rozpočtové skladby druhového hlediska jsou úvěry a půjčky zařazeny do třídy Financování a ne do příjmů.

2.5 Výdaje obcí

Výdaje obcí jsou v České republice do značné míry ovlivňovány právními předpisy. Zákon o obcích vymezuje základní povinnost obcí v samostatné působnosti - vytvořit podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb jejich občanů. Uspokojeny by měly být především potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Zákon o rozpočtových pravidlech vyjmenovává výdaje pouze všeobecně – výdaje stanovené zákonem, na samostatnou působnost, přenesenou působnost, v rámci spolupráce s dalšími obcemi a organizacemi, výdaje na úroky, na emise vydaných dluhopisů, na podporu subjektů vykonávajících veřejně prospěšnou činnost apod. Žádné bližší povinnosti nejsou v zákoně určeny.

2.5.1 Členění výdajů obcí

PROVAZNÍKOVÁ (2015) tvrdí, že existuje několik hledisek členění výdajů obcí:

- **ekonomické hledisko** – toto hledisko člení výdaje na běžné a kapitálové. Běžnými výdaji jsou myšleny výdaje, které se opakují a jsou jimi financovány běžné potřeby v daném roce, např. platy zaměstnanců, energie, materiál, služby. Kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých potřeb, zejména investičních, které přesahují období jednoho roku,
- **rozpočtová skladba** – jak už bylo uvedeno, rozpočtová skladba může členit výdaje podle druhového členění na běžné a kapitálové. Dále může členit výdaje podle

odvětvového třídění do 6 skupin. Dále člení rozpočtová skladba výdaje na nenávratné a návratné,

- **charakter infrastruktury** – podle tohoto členění rozdělujeme výdaje na ekonomickou infrastrukturu, které jsou určeny na výrobní účely (např. výstavba a údržba veřejných komunikací, veřejných prostranství, vodovodů, bytů) a na sociální infrastrukturu, které jsou určeny na vzdělání a péči o zdraví, na sociální peněžní transfery, výdaje na provoz sociálních zařízení,
- **funkce veřejných financí** – veřejné finance mají tři funkce: alokační, stabilizační a redistribuční. V případě obcí patří mezi výdaje na alokační činnosti výdaje na nákup služeb, úhradu případné ztráty vlastních podniků, výdaje na smíšené statky, čisté veřejné statky a poplatkové služby, na jejichž financování se podílí občané dané obce. Stabilizační funkci obce realizují prostřednictvím nákupu statků a služeb, protože tím ovlivňují poptávku po pracovních příležitostech a tak stabilizují zaměstnanost. Výdaje na redistribuční činnosti jsou spojeny s peněžními transfery občanům, ovšem u obcí tato funkce není využívána,
- **rozpočtové plánování** – podle tohoto hlediska rozdělujeme výdaje na plánované a neplánované. Mezi plánované řadíme výdaje, které můžeme poměrně přesně stanovit předem. Většinou se jedná o běžné a opakující se výdaje s mandatorním charakterem. Neplánované výdaje se obtížně odhadují, protože bývají nahodilé.

PEKOVÁ (2011) uvádí i další členění určené pro ekonomické analýzy, a to mandatorní výdaje a ostatní výdaje, případně i kvazi mandatorní výdaje, což jsou výdaje na dluhovou službu i daně placené obcemi. Mandatorní výdaje jsou výdaje obligatorní, jejichž strukturu a výši určují zákony, vyhlášky a nařízení a obce je musí vynaložit na takové veřejné statky, které jsou určeny pro všechny občany nebo přesně stanovené skupiny. Mandatorní výdaje jsou zařazeny v běžných výdajích a tvoří jejich podstatnou část. Snižování mandatorních výdajů je velmi složité a snižovat tak lze pouze ostatní výdaje.

Na velikost a strukturu mandatorních výdajů obcí, jak uvádí PEKOVÁ (2011), mají vliv:

- zákonné normy, podle nichž musí obce zajišťovat určité veřejné statky,
- velikost skupiny obyvatel, které se mandatorní výdaje týkají,

- objem finančních prostředků, které je nutné vynaložit na zajištění zákonem stanoveného veřejného statku,
- závaznost realizace daného opatření,
- důsledek jeho plnění, ať už je pozitivní nebo negativní,
- časové období platnosti daných zákonných norem.

Zjišťování velikosti mandatorních výdajů není jednoduché, jelikož neexistuje přesná definice těchto výdajů a zároveň nejsou tyto výdaje zvlášť evidovány. Mandatorní výdaje by se dále mohly členit na výdaje vynaložené na přenesenou nebo samostatnou působnost, což ale také není možné, jelikož nelze přesně stanovit výdaje na jednotlivé působnosti.

Velikost těchto výdajů by bylo možné zjistit různými analýzami, které by tyto výdaje přesně specifikovaly. Přirozeně by velikost těchto výdajů byla ovlivněna vybaveností jednotlivých obcí a výši standardu poskytovaného veřejného statku.

2.5.2 Veřejné služby

Potřeby uvedené v zákoně o obcích nazýváme statky nebo služby. Statky podle jejich charakteristiky rozděluje PROVAZNÍKOVÁ (2015) na:

- **soukromé statky** – u těchto statků lze spotřebu dělit mezi spotřebitele, zároveň můžeme spotřebitele ze spotřeby vyloučit a stejný statek nemůže spotřebovávat více spotřebitelů. Např. auta, kadeřnické služby, boty,
- **čisté veřejné statky** – tyto statky jsou financovány z veřejných prostředků, proto nelze ze spotřeby nikoho vylučovat, zároveň tyto statky nemůžeme mezi spotřebitele dělit, nelze určit, kolik toho jednotlivec spotřebuje a stejný statek může spotřebovávat více spotřebitelů. Např. policie, armáda, veřejné osvětlení,
- **smíšené veřejné statky** – spotřeba u těchto statků je dělitelná, nikdo nemůže být ze spotřeby vyloučen, pokud není dosaženo kapacity, můžeme u nich určit spotřebu jednotlivce a stanovit tak uživatelský poplatek. Např. divadlo, vzdělávání, odpady.

PEKOVÁ (2011) specifikuje veřejné statky jako statky, které neprochází trhem, jsou užitečné především celé společnosti a je o ně veřejný zájem, spotřebovávají se společně a zabezpečuje je veřejný sektor na všech úrovních – národní, regionální a místní.

PROVAZNÍKOVÁ (2015) tvrdí, že obce jako poskytovatelé mohou veřejné služby zajišťovat těmito formami:

- ***komunální organizace*** – takovými organizacemi jsou organizační složky a příspěvkové organizace. Organizační složky se používají u takových činností, které nepotřebují velký počet zaměstnanců, velké technické a strojní vybavení, nejsou vnitřně členěné a neuzavírají složité ekonomické a právní vztahy. Nemají právní subjektivitu a jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtu zřizovatele. Naopak příspěvkové organizace mají právní subjektivitu, proto mají vlastní rozpočet, od svého zřizovatele získávají na svůj provoz příspěvek. Kromě výkonu hlavní činnosti mohou tyto organizace vykonávat také doplňkové služby,
- ***obchodní společnosti*** – nejčastěji jsou využívány společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Zajišťování veřejných služeb prostřednictvím obchodních společností je spojeno s rizikem podnikání a obce ručí až do výše svého vkladu,
- ***neziskové organizace*** – pro zabezpečování veřejných služeb mohou obce zřizovat nadace, nadační fondy a ústavy (ty nahradily dříve zakládané obecně prospěšné společnosti). Činnost těchto organizací se musí vázat na účel, ke kterému byly zřízeny,
- ***formy spolupráce mezi obcemi*** – nejčastěji je tato spolupráce řešena zřizováním dobrovolných svazků obcí dle zákona o obcích. Spolupráci obcí a dalších subjektů zajišťují např. Místní akční skupiny. Dále mohou být obce členy Svazu měst a obcí, který řeší otázky, které se týkají fungování měst a obcí. Obce mohou spolupracovat nejen s obcemi na území České republiky, ale také s obcemi v zahraničí.

O formě poskytování veřejných služeb rozhodují obce samostatně, které při svém rozhodování musí vzít v úvahu hospodárnost vynaložených finančních prostředků a užitek, který občané získají, jak tvrdí PEKOVÁ (2011). Obce musí při rozdělování finančních prostředků dostatečně posoudit nabídku a poptávku určité veřejné služby v

delším časovém období a zároveň musí zjistit vhodné alternativní způsoby poskytování veřejné služby.

ROSEN (2010) tvrdí, že i když je zvoleno veřejné poskytování statků, musí se provést výběr mezi veřejnou a soukromou výrobou. Významným faktorem při tomto výběru je tržní prostředí.

3 Analýza hospodaření obcí v ČR

V České republice bylo v roce 2018 celkem 6 258 obcí, z toho 4 jsou vojenské újezdy – Boletice, Březina, Hradiště a Libavá. Mezi obce se řadí také město Praha, které je ovšem specifické tím, že je zároveň naším hlavním městem a také krajem. Z tohoto důvodu se tato práce Prahou nezabývá a je tak řešeno 6 253 obcí. Nejvíce obcí se dle tabulky č. 3.1 nachází ve Středočeském kraji – 1 144, naopak nejméně je v Karlovarském kraji 133 obcí.

Tabulka č. 3.1 Počet obcí v krajích a kategoriích obcí podle počtu obyvatel v roce 2018

Kraj	Kategorie obcí podle počtu obyvatel										Celkem
	méně než 200	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	20000 - 49999	50000 - 99999	100000 a více	
Jihočeský	230	205	87	49	31	14	2	4	1	0	623
Jihomoravský	108	191	179	108	62	14	4	5	0	1	672
Karlovarský	15	45	32	15	15	4	4	3	0	0	133
Královehradecký	99	171	100	34	22	14	5	2	1	0	448
Liberecký	29	64	61	29	17	10	2	2	0	1	215
Moravskoslezský	14	54	77	74	47	19	3	7	4	1	300
Olomoucký	44	129	110	72	33	4	5	3	0	1	401
Pardubický	104	175	91	45	19	8	7	1	1	0	451
Plzeňský	165	164	81	47	29	9	4	1	0	1	501
Středočeský	228	373	280	149	74	20	15	4	1	0	1144
Ústecký	47	124	87	45	26	8	10	5	2	0	354
Vysočina	328	212	97	36	14	9	4	3	1	0	704
Zlínský	17	85	97	52	38	9	4	4	1	0	307
Celkem	1428	1992	1379	755	427	142	69	44	12	5	6253

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ a vyhlášky č. 429/2017 Sb. (2020)

Nejvíce obcí má 200 – 499 obyvatel, celkem 1 992, následují obce s méně než 200 obyvateli – 1 428. Dále jsou počty obcí dle jednotlivých kategorií s růstem počtu obyvatel klesající. Největší počet obcí s počtem obyvatel méně než 200 je v kraji Vysočina - 328, naopak nejméně jich je v kraji Moravskoslezském - 14. V druhé kategorii s počtem obyvatel od 200 do 499 je nejvíce obcí ve Středočeském kraji – 373 a nejméně je v Karlovarském kraji – 45. Ve Středočeském kraji je také nejvíce obcí v kategorii s počtem obyvatel od 500 do 999, od 1000 do 1999, od 2000 do 4999, od 5000 do 9999 a od 10000 do 19999. V Jihomoravském, Karlovarském, Libereckém, Olomouckém a Plzeňském kraji nejsou žádné obce s počtem obyvatel od 50000 do 99999. V ostatních krajích je po jedné obci, mimo kraje Ústeckého, ve kterém jsou 2 obce a Moravskoslezského, kde jsou 4 obce. Obce se 100000 a více obyvateli nejsou v kraji Jihočeském, Karlovarském, Královehradeckém, Pardubickém, Středočeském, Ústeckém, Vysočině a Zlínském. Po

jedné obci jsou v kraji Jihomoravském, Libereckém, Moravskoslezském, Olomouckém a Plzeňském.

Celkový počet obyvatel v těchto obcích je 9 315 542. Nejnižší počet obyvatel má Vysoká Lhota v kraji Vysočina s celkem 15 obyvateli. Naopak největší počet obyvatel má Brno v Jihomoravském kraji s celkem 379 527 obyvateli. Jak vyplývá z tabulky č. 3.2, je nejvíce obyvatel v kategorii obcí s počtem obyvatel od 20000 do 49999, následuje kategorie s počtem obyvatel od 2000 do 4999. Nejméně obyvatel je v kategorii s méně než 200 obyvateli – celkem 178 327 obyvatel, což je 1,9 % z celkového počtu.

Tabulka č. 3.2 Počet obyvatel v kategoriích obcí podle počtu obyvatel v roce 2018

Kategorie obcí podle počtu obyvatel		Počet obyvatel	
1	méně než 200	178 327	1,9 %
2	200 – 499	650 760	7,0 %
3	500 – 999	974 837	10,5 %
4	1000 – 1999	1 052 794	11,3 %
5	2000 – 4999	1 288 242	13,8 %
6	5000 – 9999	969 575	10,4 %
7	10000 – 19999	967 946	10,4 %
8	20000 – 49999	1 317 144	14,1 %
9	50000 – 99999	870 531	9,3 %
10	100000 a více	1 045 386	11,2 %
Celkem		9 315 542	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ a vyhlášky č. 429/2017 Sb. (2020)

Tabulky č. 3.1 a 3.2 ukazují počty obcí a počty obyvatel v roce 2018 a na základě těchto údajů lze vypočítat průměrný počet obyvatel v dané kategorii, který je zobrazen v tabulce č. 3.3.

Tabulka č. 3.3 Průměrný počet obyvatel v kategoriích obcí podle počtu obyvatel v roce 2018

Kategorie obcí podle počtu obyvatel		Počet obyvatel	Počet obcí	Průměrný počet obyvatel
1	méně než 200	178 327	1 428	125
2	200 – 499	650 760	1 992	327
3	500 – 999	974 837	1 379	707
4	1000 – 1999	1 052 794	755	1 394
5	2000 – 4999	1 288 242	427	3 017
6	5000 – 9999	969 575	142	6 828
7	10000 – 19999	967 946	69	14 028
8	20000 – 49999	1 317 144	44	29 935
9	50000 – 99999	870 531	12	72 544
10	100000 a více	1 045 386	6	174 231
Celkem		9 315 542	6 253	1 490

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ a vyhlášky č. 429/2017 Sb. (2020)

Průměrný počet obyvatel na jednu obec v ČR je 1 490. Nejvíce se tomuto průměru přibližují obce v kategorii s počtem obyvatel 1000 - 1999. Naopak tohoto průměru nedosahují obce v kategorii s počtem obyvatel do 200, 200 – 499 a 500 - 999.

Počet obyvatel je jedním z faktorů rozdělování příjmů z vybraných daní. Tyto příjmy jsou součástí třídy 1 – Daňové příjmy, která je zároveň největší třídou příjmů. V tabulce č. 3.4 lze vidět příjmy rozdělené podle jednotlivých tříd, které jsou zároveň přepočtené na obyvatele. Největší rozdíl u daňových příjmů je u kategorie 100000 a více a je to způsobeno zvýšeným koeficientem při přerozdělování příjmů dle rozpočtového určení daní. Další rozdíl je způsobený přepočítacím koeficientem, který mají čtyři největší města – Brno, Ostrava a Plzeň mají přepočítací koeficient ve výši 2,2961 a Praha 4,0641.

Tabulka č. 3.4 Příjmy podle tříd v kategoriích obcí podle počtu obyvatel v roce 2018 (v Kč)

Kategorie obcí podle počtu obyvatel		Celkové příjmy	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery
1.	méně než 200	27 542	17 346	3 921	1 166	5 109
2.	200 – 499	24 608	16 114	2 876	1 199	4 419
3.	500 – 999	24 497	16 113	2 800	952	4 632
4.	1000 – 1999	24 010	16 217	2 807	761	4 325
5.	2000 – 4999	24 384	16 268	2 835	878	4 403
6.	5000 – 9999	26 220	16 804	3 357	767	5 292
7.	10000 – 19999	25 938	16 979	2 981	805	5 173
8.	20000 – 49999	24 849	16 915	3 369	725	3 840
9.	50000 – 99999	23 674	17 670	2 363	536	3 105
10.	100000 a více	35 152	26 282	3 539	564	4 767

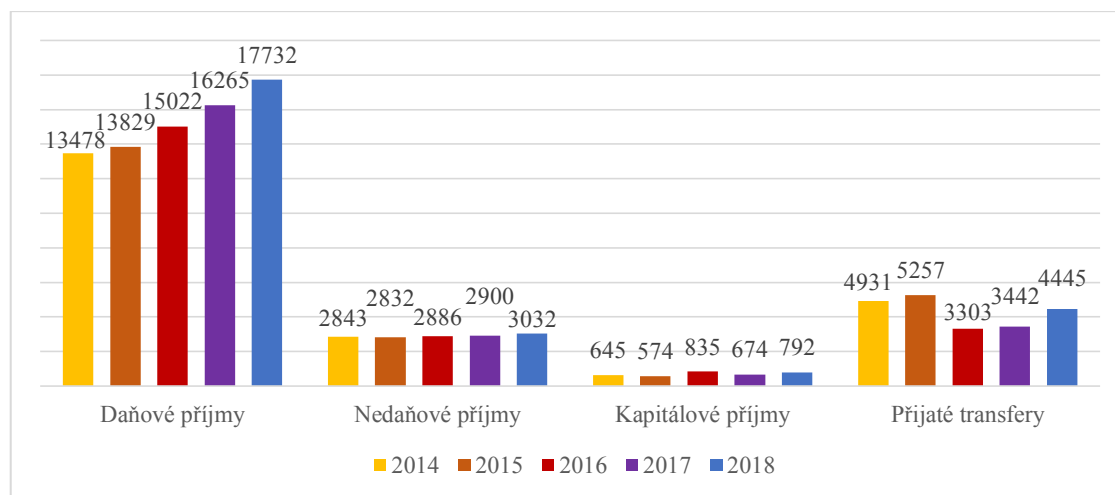
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Na velikost daňových příjmů obcí má podle zákona o rozpočtovém určení daní vliv výměra katastrálního zákona, počet obyvatel a počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. V roce 2018 jsou stanoveny tyto koeficienty: výměra katastrálního území 3 %, počet obyvatel 10 %, počet dětí a žáků 9 % a počet obyvatel upravený přepočítávacími koeficienty 78 %. Daňové příjmy se rozdělují dle zákona o rozpočtovém určení daní a vyhlášky s podíly pro jednotlivé obce, kterou vydává Ministerstvo financí ČR každý rok. V této vyhlášce jsou uvedeny počty obyvatel, výměra katastrálního území, počty dětí a žáků a počty zaměstnanců, které mají vliv na výpočet podílu.

Daňové příjmy se každým rokem zvyšují a je to zobrazeno v grafu č. 3.1. Jedním z důvodů je změna zákona o rozpočtovém určení daní. První navýšení daňových příjmů bylo od 1.1.2016, a to zvýšením podílu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti na 23,58 %. Druhé navýšení od 1.1.2017 zvýšilo podíl daně z přidané hodnoty na 21,4

%, naproti tomu byl zrušen 30-ti % podíl daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti. Poslední změna zákona o rozpočtovém určení daní od 1.1.2018 znamenala nárůst podílu daně z přidaného hodnoty na 23,58 %, zároveň byl navýšen koeficient poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí z 0,07 na 0,09 a snížen koeficient postupných přechodů z 0,80 na 0,78.

Graf č. 3.1 Vývoj příjmů podle tříd přepočtených na obyvatele v letech 2014 – 2018 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Mezi další důvody růstu daňových příjmů lze zařadit růst ekonomiky, lepší výběr daní způsobený zavedením kontrolního hlášení DPH a elektronické evidence tržeb.

3.1 Výdaje obcí dle skupin

Celkové výdaje obcí v roce 2018 byly ve výši 278,77 mld. Kč a průměrný výdaj na obyvatele byl 29 925 Kč. Největší část výdajů bylo dle grafu č. 3.2 vynaloženo na zajištění služeb pro obyvatelstvo – 49 %. Okolo 21 % je vynakládáno na všeobecnou veřejnou správu a služby, 20 % na průmyslové a ostatní odvětví hospodářství, 4 % na sociální věci a politiku zaměstnanosti, 3 % na bezpečnost státu a právní ochranu a 2 % na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství.

Graf č. 3.2 Celkové výdaje dle odvětvového členění v roce 2018 (v Kč)

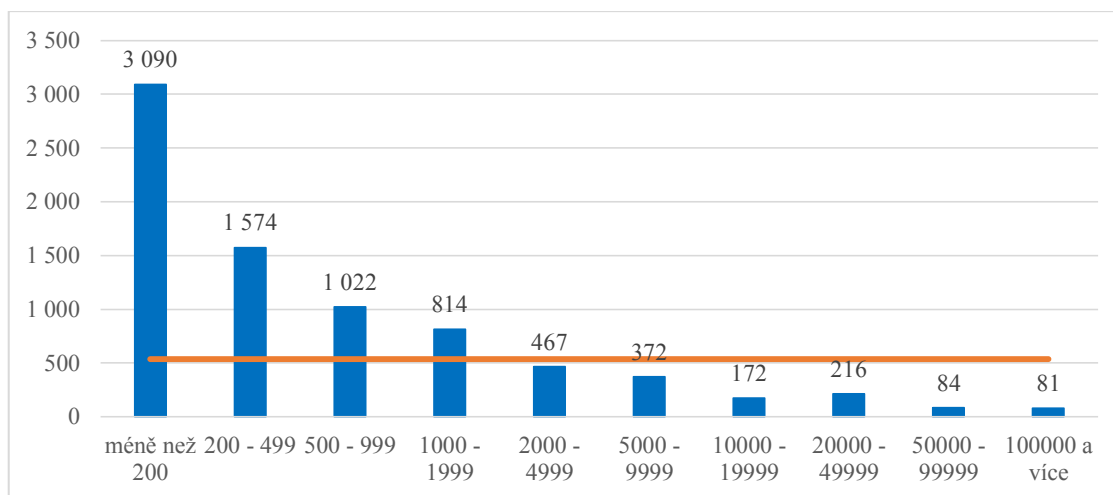
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Vysoké výdaje na služby pro obyvatelstvo jsou zapříčiněny rozsahem obcemi poskytovaných služeb, který je u daných obcí odlišný, podle toho, jak je obec velká. Obce se snaží rozsah služeb rozšiřovat a výdaje na zabezpečení těchto služeb rostou. Poskytování služeb je ve většině případů založeno na neziskovém principu. Značná část výdajů je přitom stanovena zákonem, např. školství, odměny zastupitelům, pohřebnictví.

Pro lepší přehlednost jsou výdaje obcí na jednotlivé skupiny rozděleny do kategorií podle počtu obyvatel, přitom jsou výdaje přepočteny na jednoho obyvatele.

Na **skupinu 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství** vynakládají obce nejméně finančních prostředků 5 mld. Kč. Z grafu č. 3.3 vyplývá, že největší výdaje vynakládají obce v kategorii méně než 200 a naopak nejméně vydávají obce s počtem obyvatel 100000 a více. Rozdíl mezi těmito obcemi je 3 009 Kč na obyvatele, přitom republikový průměr je 537 Kč na obyvatele. Pořadí dalších kategorií je sestupné. Rozdíly jsou způsobeny tím, že v obcích s větším počtem obyvatel je na určitém území větší koncentrace lidí. Velikost výdajů na tuto skupinu jsou ovlivněny tím, co mají jednotlivé obce v majetku. Řada obcí má v majetku lesy, sady, biokoridory, rybníky, nádrže, biocentra. Přesto tento majetek není jen o výdajích, ale obce z něj mohou mít také příjmy. Jsou to např. příjmy z prodeje dřeva, plodin ze sadů.

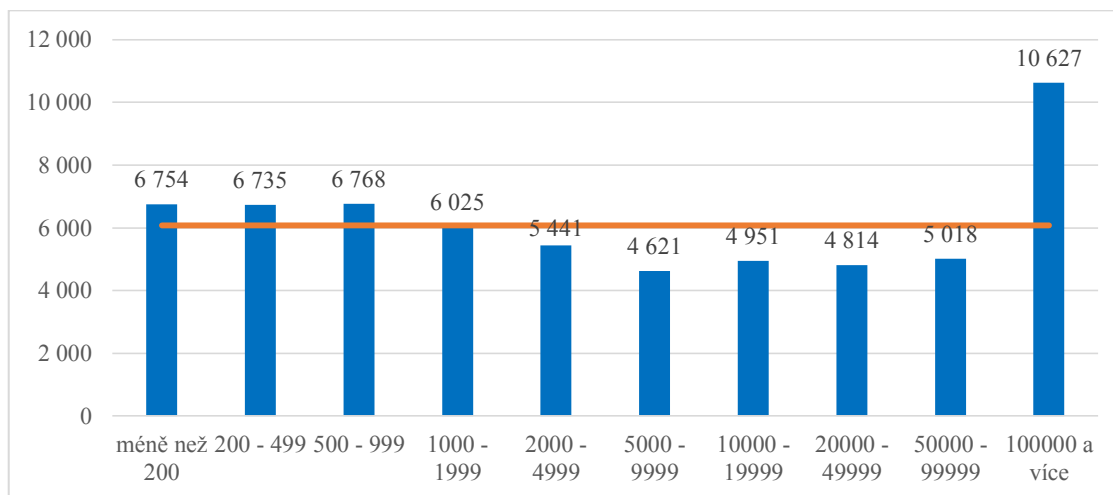
Graf č. 3.3 Výdaje skupiny 1 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Další skupina - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství je na třetím místě, jelikož v roce 2018 bylo na tuto skupinu vynaloženo 56,6 mld. Kč a republikový průměr na jednoho obyvatele je 6 079 Kč. Z grafu č. 3.4 lze vidět, že největší výdaje vynakládají obce v kategorii s počtem obyvatel 100000 a více. Obce v prvních třech kategoriích mají výdaje srovnatelné, okolo 6 700 Kč na obyvatele. Nejméně vynakládají obce v kategorii s počtem obyvatel 5000 - 9999. Rozdíl mezi největší a nejmenší vynaloženou částkou je 6 006 Kč. Výdaje jsou vynakládány na silniční hospodářství, veřejnou dopravu, zásobování pitnou vodou, likvidaci odpadních vod apod.

Graf č. 3.4 Výdaje skupiny 2 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

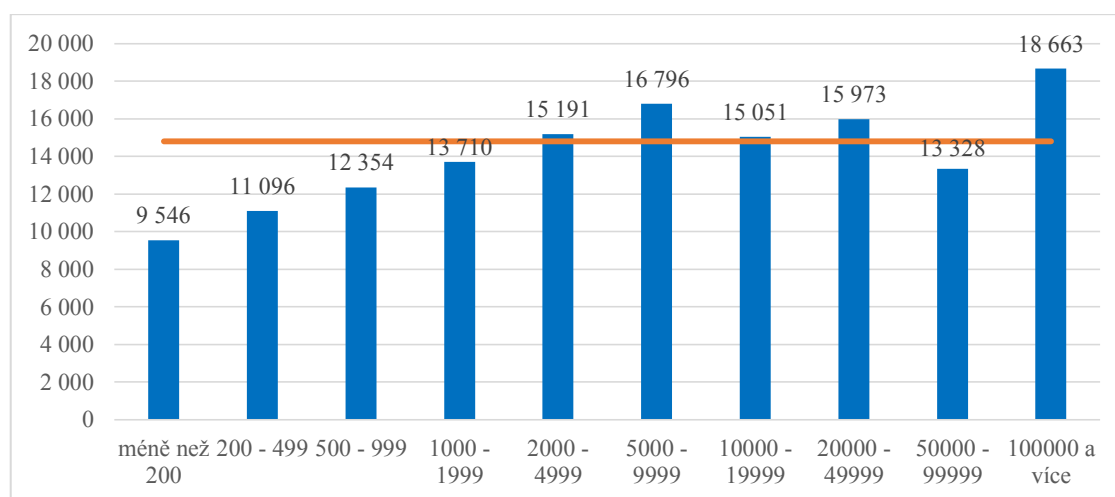
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Skupina 3 – Služby pro obyvatelstvo je nejrozsáhlejší skupinou, která zahrnuje řadu služeb poskytovaných obcemi, a proto je na tuto skupinu vynakládáno nejvíce

finančních prostředků – 49 % neboli 138 mld. Kč. Republikový průměr na jednoho obyvatele je 14 811 Kč a v grafu č. 3.5 jsou zobrazeny výdaje jednotlivých kategorií. I u této skupiny vynakládají nejvíce finančních prostředků obce v kategorii 100000 a více obyvatel. Obce v kategorii méně než 200 obyvatel vynakládají na tuto skupinu nejméně – 9 546 Kč. Vzestupnému charakteru začínajícímu u obcí v kategorii s počtem obyvatel méně než 200 se vymykají obce v kategorii 10000 - 19999, 20000 - 49999 a 50000 - 99999 obyvatel. Rozdíl mezi nejmenšími a největšími výdaji je 9 117 Kč. Do této skupiny můžeme zařadit velkou řadu výdajů – např. výdaje na kulturu (divadla, muzea, sportoviště, knihovny), na školství, veřejné osvětlení, nakládání s odpady, údržba veřejné zeleně, což znamená, že v této skupině jsou zahrnuty čisté i smíšené veřejné statky.

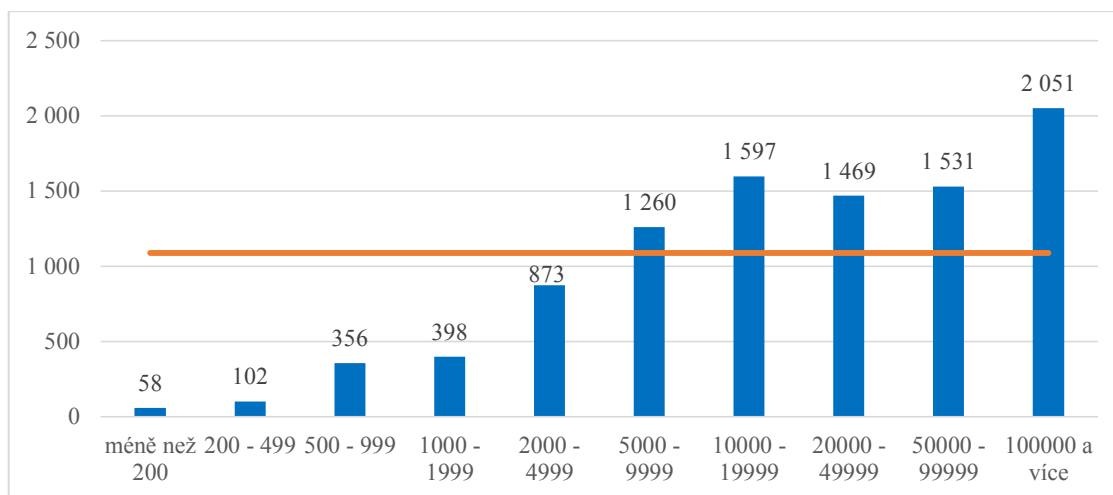
Graf č. 3.5 Výdaje skupiny 3 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru obcí (2020)

Podobný vývoj výdajů má v grafu č. 3.6 také **skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti**, pouze kategorie obcí s počtem obyvatel 10000 - 19999 má stejně jako předchozí kategorie vzestupný charakter. I zde vynakládají nejvíce finančních prostředků obce v kategorii s počtem obyvatel 100000 a více. Republikový průměr je 1 089 Kč. Rozdíl mezi jednotlivými kategoriemi je značný. Obce v kategorii s počtem obyvatel 10000 - 19999, 20000 - 49999 a 50000 - 99999 mají výdaje podobné a pohybují se okolo 1 500 Kč na obyvatele. Nejmenší obce v kategorii méně než 200 obyvatel vynakládají pouze 58 Kč. Rozdíl mezi největší a nejmenší vynaloženou částkou je 1 992 Kč. V roce 2018 bylo na tuto skupinu vynaloženo 10,1 mld. Kč. Do této skupiny zařazujeme výdaje na sociální služby, azylové domy, chráněné bydlení, domovy pro seniory apod. Důvodem rozdílů mezi kategoriemi je, že menší obce tyto zařízení zpravidla nezřizují a ze strany obyvatelstva není po těchto službách poptávka.

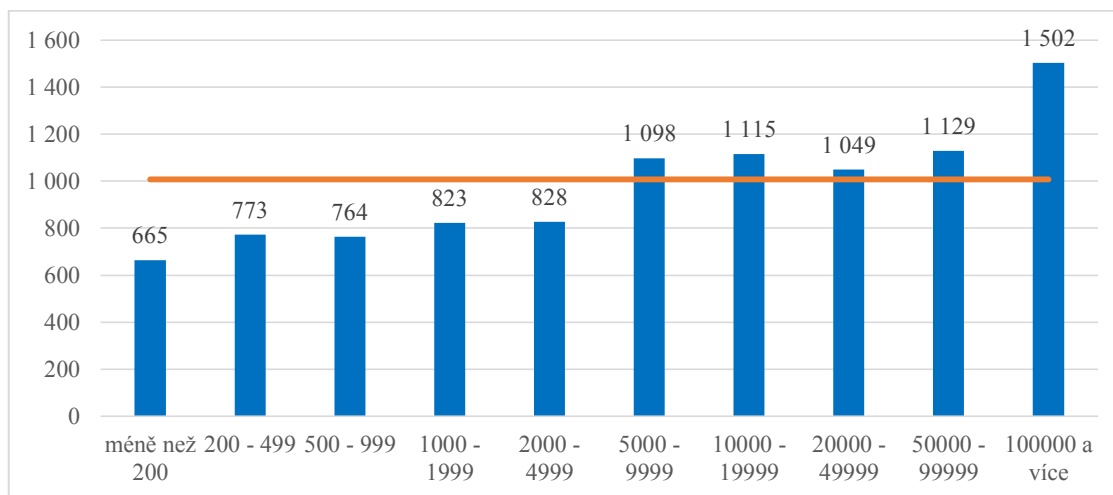
Graf č. 3.6 Výdaje skupiny 4 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Graf č. 3.7 nám zobrazuje **skupinu 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana**, která také není obcemi moc využívána. V roce 2018 byly výdaje 9,4 mld. Kč a republikový průměr byl 1 007 Kč na obyvatele. Stejně jako u předchozí skupiny, největší výdaje na tuto skupinu vynakládají obce v poslední kategorii a naopak nejméně obce v první kategorii. Výdaje obcí ve druhé až páté kategorii jsou srovnatelné a taktéž srovnatelné jsou výdaje obcí v šesté až deváté kategorii. U této skupiny záleží především na tom, co obce zřizují. Mohou zřizovat obecní policii, dále záleží na velikosti obce, protože větší obce mají povinnost zřizovat krizové štáby. Velikost obce má zpravidla vliv i na zřizování jednotek sboru dobrovolných hasičů, které mohou být kategorie II, III a V a každá kategorie musí splňovat určité požadavky, což má vliv na výši výdajů.

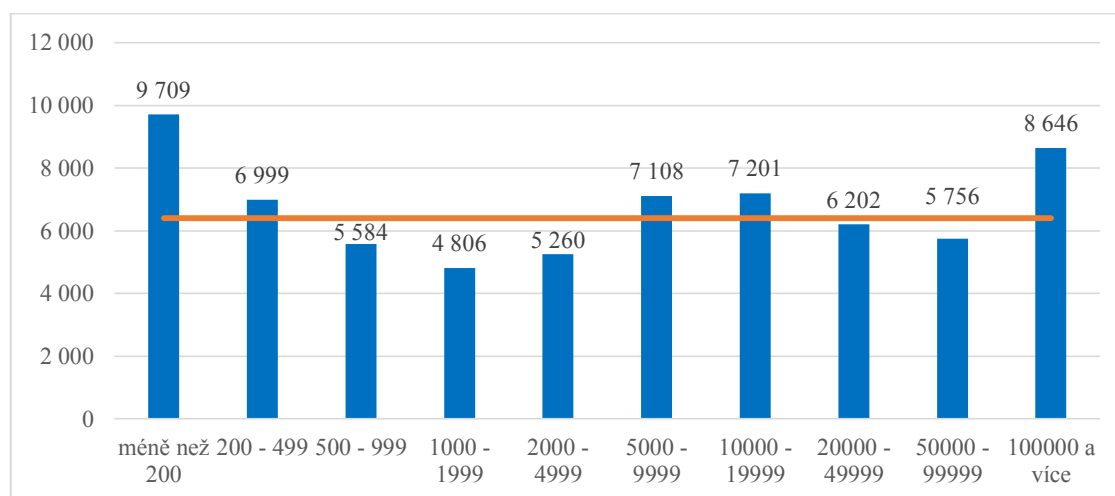
Graf č. 3.7 Výdaje skupiny 5 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Poslední skupinou je **skupina 6 - Všeobecná veřejná správa a služby** a výdaje na tuto skupinu jsou druhé největší ze všech šesti skupin 59,6 mld. Kč. Jak je zobrazeno v grafu č. 3.8, největší výdaje vynakládají obce v kategorii méně než 200 obyvatel. Nejmenší výdaje mají obce v kategorii 1000 - 1999 obyvatel. Rozdíl mezi největším a nejmenším výdajem je 4 903 Kč. Výše výdajů v této skupině jsou ovlivněny samotnými zastupiteli, kteří si sami volí počet zastupitelů, příp. členů rady, zřízení rady, výši odměn zastupitelů, neuvolněného starosty, členů výborů, počet zaměstnanců na obecních úřadech apod. Pevně stanovená je pouze výše odměny uvolněného starosty, která je odvislá od počtu obyvatel v dané obci. Ovšem i odměny ostatních zastupitelů jsou odvislé od počtu obyvatel, jelikož rozsah jejich odměny je stanoven dle kategorií, které jsou rozděleny dle počtu obyvatel.

Graf č. 3.8 Výdaje skupiny 6 dle jednotlivých kategorií obcí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Pro výběr skupin, které budou v této práci dále řešeny, byla použita korelace počtu obyvatel a výdaje na obyvatele v dané skupině. Korelací se vyjadřuje závislost mezi číselnými znaky. Výsledkem korelace je korelační koeficient, který může mít hodnotu v intervalu -1 až +1. Záporná hodnota vyjadřuje nepřímou závislost a znamená to, že s růstem jedné veličiny druhá veličina klesá. Kladná hodnota vyjadřuje přímou závislost, která znamená, že s růstem jedné veličiny roste i druhá veličina. Hodnota 0 znamená, že mezi veličinami není žádná závislost.

Pro výpočet korelačního koeficientu byla použita funkce CORREL v programu Excel. Podle hodnoty korelace rozlišujeme tyto typy závislostí:

- 0 – 0,3   velmi slabá závislost

- 0,3 – 0,5   slabá závislost
- 0,5 – 0,7   průměrná závislost
- 0,7 – 0,9   silná závislost
- 0,9 – 1   velmi silná závislost

Tabulka č. 3.5 Korelační koeficienty a typy závislosti skupiny výdajů na počtu obyvatel v roce 2018

Skupina výdajů	Korelační koeficient	Typ závislosti
Skupina 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	- 0,85	silná nepřímá závislost
Skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	- 0,17	velmi slabá nepřímá závislost
Skupina 3 – Služby pro obyvatelstvo	0,74	silná přímá závislost
Skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti	0,54	průměrná přímá závislost
Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana	0,41	slabá přímá závislost
Skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby	- 0,67	průměrná nepřímá závislost

Zdroj: Vlastní zpracování (2020)

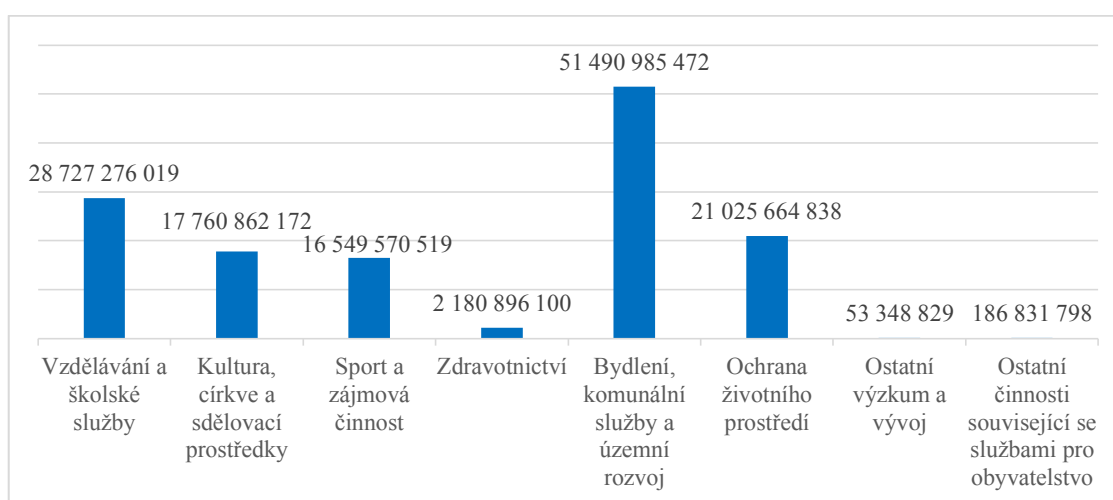
Z tabulky č. 3.5 vyplývá, že silná závislost je u skupiny 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství a 3 – Služby pro obyvatelstvo. Výdaje skupiny 1 jsou značně ovlivněny koncentrací obyvatel na daném území, což znamená, že čím více je na daném území obyvatel, tím menší jsou výdaje. Na základě této skutečnosti a zároveň protože výdaje nedosahovaly 5 %, nebude tato skupina v této práci dále řešena. Také skupiny 2, 4 a 5 nebudou z důvodu nízkých výdajů dále řešeny. Podrobněji řešeny budou skupiny 3 – Služby pro obyvatelstvo a 6 – Všeobecná veřejná správa a služby.

3.2 Výdaje skupiny 3 - Služby pro obyvatelstvo

Výdaje skupiny 3 – Služby pro obyvatelstvo patří k největším výdajům obcí. V roce 2018 byly ve výši 137 975 mil. Kč a z celkových výdajů to je 49 %. Korelační koeficient byl kladný, neboli rostoucí. To znamená, že roste-li počet obyvatel, rostou také výdaje. To je způsobeno tím, že obce chtějí občanům poskytovat větší objem služeb.

Skupina 3 se dále člení na 8 oddílů. Výdaje na jednotlivé oddíly jsou zobrazeny v grafu č. 3.9. Největší výdaje tvoří výdaje na oddíl 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Z celkových výdajů na skupinu 3 je to 37 %. Druhým největším výdajem jsou výdaje na oddíl 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby – 21 %. Dalších 15 % výdajů bylo vynaloženo na oddíl 37 – Ochrana životního prostředí, 13 % na oddíl 33 – Kultura, církev a sdělovací prostředky, 12 % na oddíl 34 – Sport a zájmová činnost a 2 % na oddíl 35 – Zdravotnictví. Necelé procento bylo použito na oddíl 38 – Ostatní výzkum a vývoj a oddíl 39 – Ostatní činnosti související se službami pro obyvatelstvo.

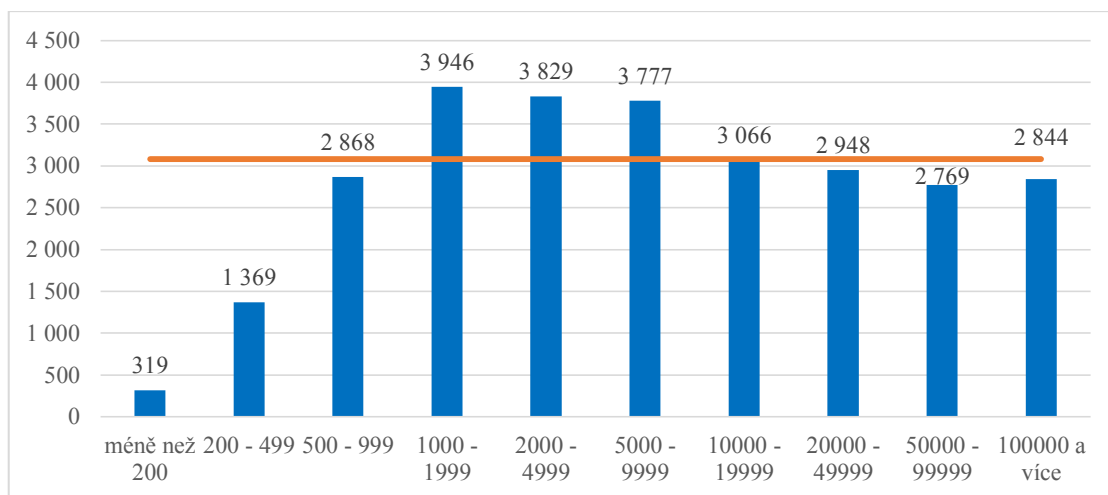
Graf č. 3.9 Celkové výdaje dle oddílů skupiny 3 v roce 2018 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Výdaje na **oddíl 31 a 32 - Vzdělávání a školské služby** jsou druhé v pořadí co do velikosti. Průměrný výdaj na obyvatele v tomto oddílu je 3 084 Kč. Dle grafu č. 3.10 jsou nejvyšší výdaje v kategorii obcí s počtem obyvatel 1000 - 1999, 2000 – 4999 a 5000 – 9999. Nejméně vynakládají obce s počtem obyvatel do 200, a to proto, že tyto obce školy a školky (dále jen „školy“) nezřizují. Za touto kategorií následuje kategorie obcí s počtem obyvatel 200 – 499. Výdaje v této kategorii jsou větší než v předchozí kategorii, což je způsobeno tím, že obce této velikosti se za účelem zřizování škol sdružují. Největší výdaje vynakládají obce s počtem obyvatel 1000 – 1999. Výdaje tohoto oddílu jsou vynakládány na všechny druhy vzdělávání – zejména předškolní a základní, ale i na další zařízení související se vzděláváním. Výše výdajů se odvíjí od počtu dětí a žáků ve školských zařízeních.

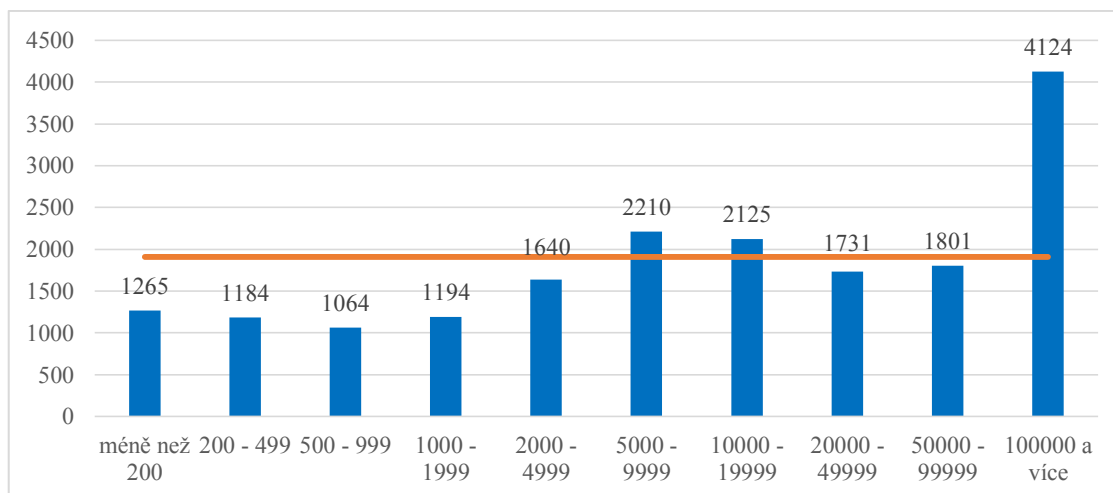
Graf č. 3.10 Výdaje oddílu 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Do oddílu 33 – Kultura, církve a sdělovací prostředky jsou zařazeny výdaje na divadla, kina, knihovny, muzea, památky, činnost církví, televizi apod. Jedná se o služby, které se řadí mezi smíšené veřejné statky, přitom příjmy z těchto služeb jsou velmi nízké. Graf č. 3.11 zobrazuje, že nejméně vynakládají obce s počtem obyvatel 500 – 999. Největší výdaje na tento oddíl mají obce s počtem obyvatel 100000 a více. Většina těchto služeb je poskytována příspěvkovými organizacemi nebo organizačními složkami.

Graf č. 3.11 Výdaje oddílu 33 – Kultura, církve a sdělovací prostředky v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

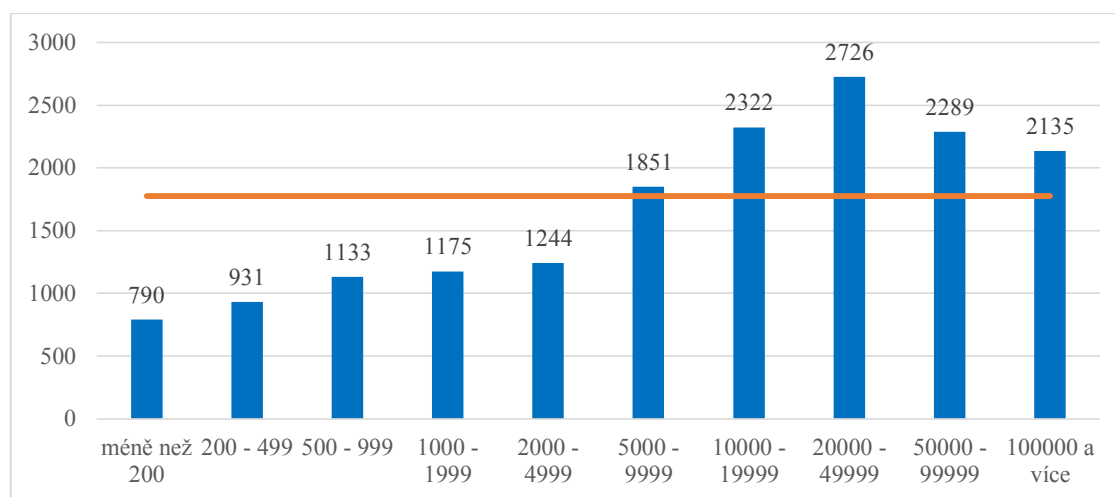

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Dalším oddílem ve skupině 3 je oddíl 34 – Sport a zájmová činnost (v roce 2018 se oddíl nazýval Tělovýchova a zájmová činnost) a výdaje na tento oddíl jsou zobrazeny v grafu č. 3.12. Průměrný výdaj na obyvatele je 1 777 Kč. Výdaje v jednotlivých kategoriích mají rostoucí charakter, mimo poslední dvě kategorie – 50000 – 99999 a

100000 a více. Největší výdaje na obyvatele jsou v kategorii 20000 – 49999. Do tohoto oddílu se řadí výdaje na sportovní zařízení v majetku obce, jako jsou sportoviště, sportovní haly, tělocvičny, dále na podporu sportovních oddílů, sportovních akcí, činnosti domů dětí a mládeže apod. Poskytování těchto služeb mohou obce zajišťovat samostatně, nebo příspěvkovou organizací, případně organizační složkou.

Graf č. 3.12 Výdaje oddílu 34 – Sport a zájmová činnost v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

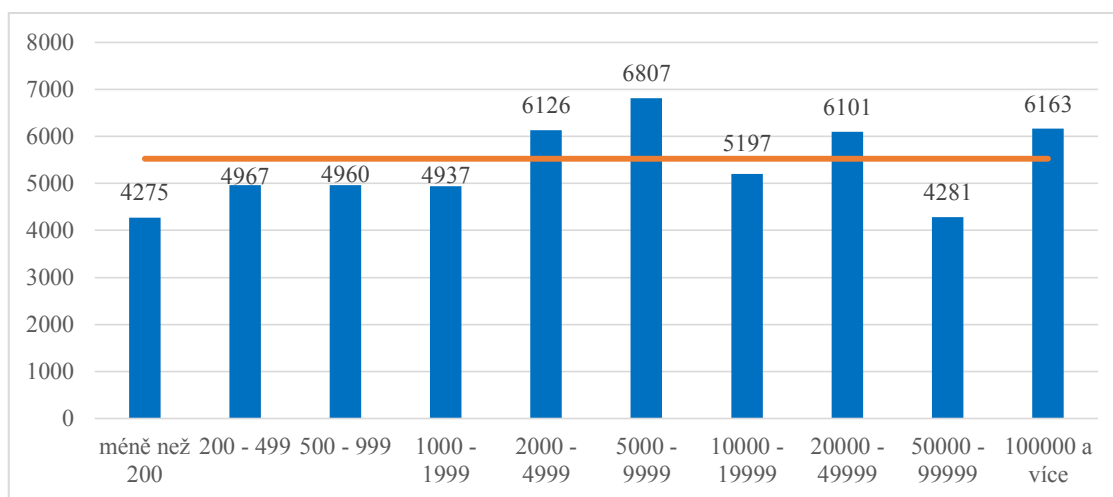
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Výdaje zařazené do **oddílu 35 – Zdravotnictví** jsou velmi malé a tvoří 2 % v této skupině. Patří zde výdaje na ambulantní péči, ústavní péči nebo zdravotnické programy, u větších obcí to jsou také výdaje na provoz městských nemocnic. Průměr na obyvatele tohoto oddílu je 234 Kč a je značně ovlivněn kategorií s počtem obyvatel 100000 a více. Rozdíly mezi kategoriemi jsou velké, jelikož menší obce žádná zdravotnická zařízení nezřizují, ani nepodporují.

V grafu č. 3.13 lze vidět výdaje **oddílu 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj**, které tvoří největší výdaje této skupiny. Tento oddíl zahrnuje velkou skupinu služeb, které obce poskytují – byty, veřejné osvětlení, pohřebnictví, územní plánování a rozvoj apod., a tyto služby jsou poskytovány ve většině obcích. Jedná se o veřejné statky čisté i smíšené. Z tohoto důvodu nejsou mezi jednotlivými kategoriemi velké rozdíly. Průměrný výdaj na obyvatele je 5 527 Kč. Největší výdaje jsou v kategorii 5000 – 9999, dále následují kategorie 100000 a více, 2000 – 4999 a 20000 - 49999. Kategorie s počtem obyvatel méně než 200 má výdaje nejmenší. Ovšem podobné výdaje má i kategorie 50000 – 99999. Rozdíl mezi největšími a nejmenšími výdaji je 2 532 Kč na obyvatele. Velmi specifickým výdajem v tomto oddíle jsou výdaje na bytové

hospodářství, které ve sledovaném roce byly ve výši 23 mld. Kč. Specifické jsou proto, že z části jsou tyto výdaje kryty příjmy a v daném roce dosahovaly příjmy výše 6,3 mld. Po odečtení výdajů na bytové hospodářství by byly výdaje oddílu 36 ve výši 28,49 mld. a průměrný výdaj zbývajících výdajů tohoto oddílu by byl 3 058 Kč na obyvatele. Služby bytového hospodářství nemusí obce vykonávat samy, mohou je realizovat prostřednictvím různých agentur, organizací nebo jinými formami, což se pak může projevit ve velikosti průmětu výdajů do rozpočtu obce.

Graf č. 3.13 Výdaje oddílu 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

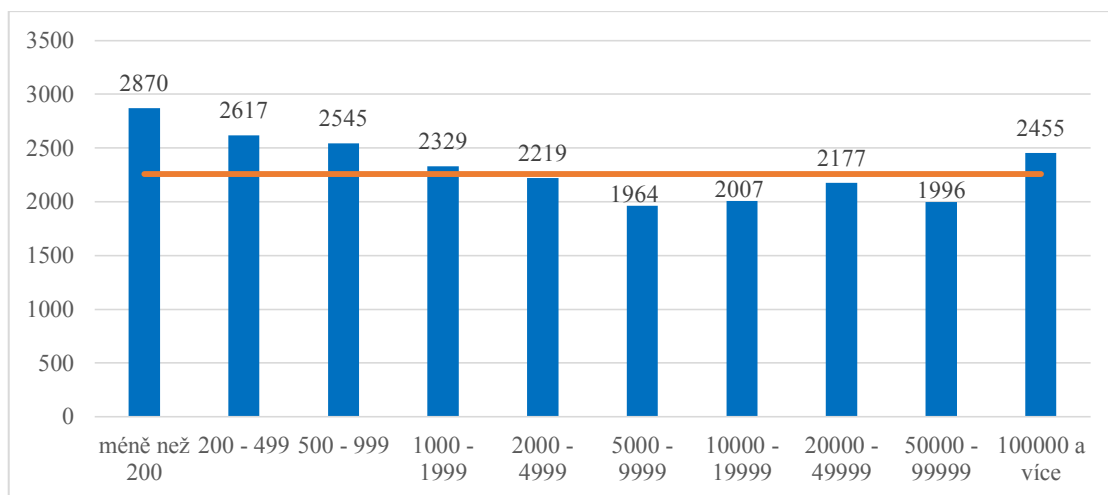

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

K výdajům **oddílu 37 – Ochrana životního prostředí** v grafu č. 3.14 patří výdaje na ochranu ovzduší, na likvidaci odpadů, péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň apod. I tyto služby lze zařadit mezi čisté i smíšené veřejné statky, které jsou poskytovány obcemi samostatně, zřízením organizací nebo na smluvním základě. Také většinu těchto služeb poskytují všechny obce. Republikový průměr je ve výši 2 257 Kč. Největší výdaje jsou v kategorii méně než 200. Následující kategorie mají sestupný charakter, až po kategorii 10000 – 19999. Od této kategorie je charakter výdajů kolísavý. Nejmenší výdaje jsou v kategorii 5000 – 9999 a podobnou velikost výdajů má kategorie 50000 – 99999.

Graf č. 3.14 Výdaje oddílu 37 – Ochrana životního prostředí v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Výdaje **oddílu 38 – Ostatní výzkum a vývoj** jsou ve výši 53 mil. Kč a průměrný výdaj na obyvatele je 6 Kč. Většina obcí na tento oddíl nevynakládá žádné výdaje, pouze kategorie 100000 a více má výdaj 51 Kč na obyvatele. Charakter výdajů vyplývá z názvu oddílu.

Na **oddíl 39 – Ostatní činnosti související se službami pro obyvatelstvo** jsou vynakládány výdaje ve výši 187 mil. Kč a podobně jako předchozí oddíl netvoří ani 1 % z celkových výdajů této skupiny. Poslední kategorie vynakládá největší výdaje ve výši 32 Kč. Naopak nejméně vynakládají obce v kategorii 20000 – 49999.

Tabulka č. 3.6 Korelační koeficienty a typy závislosti oddílů výdajů Skupiny 3 – Služby pro obyvatelstvo na počtu obyvatel v roce 2018

Oddíl výdajů	Korelační koeficient	Typ závislosti
Oddíl 31 a 32 – Vzdělání a školské služby	0,87	silná přímá závislost
Oddíl 33 – Kultura, církve a sdělovací prostředky	0,26	velmi slabá přímá závislost
Oddíl 34 – Sport a zájmová činnost	0,54	průměrná přímá závislost
Oddíl 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	0,62	průměrná přímá závislost
Oddíl 37 – Ochrana životního prostředí	- 0,64	průměrná nepřímá závislost

Zdroj: Vlastní zpracování (2020)

Vzájemná závislost mezi počtem obyvatel a jednotlivými oddíly je zobrazena v tabulce č. 3.6 a není řešena u oddílů, jejichž výše výdajů je nižší než 5 % (oddíl 35 –

Zdravotnictví, 38 – Ostatní výzkum a vývoj a 39 – Ostatní činnosti související se službami) a u oddílu 33 z důvodu velmi slabé závislosti a oddílu 36, jelikož jsou výdaje z části pokryty příjmy. Nejsilnější závislost je u oddílu 31 a 32 – Vzdělání a školské služby. Další v pořadí, i když je závislost pouze průměrná, je oddíl 37 – Ochrana životního prostředí. Na základě těchto výsledků budou v této práci dále řešeny tyto dva oddíly.

3.2.1 Výdaje oddílu 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby

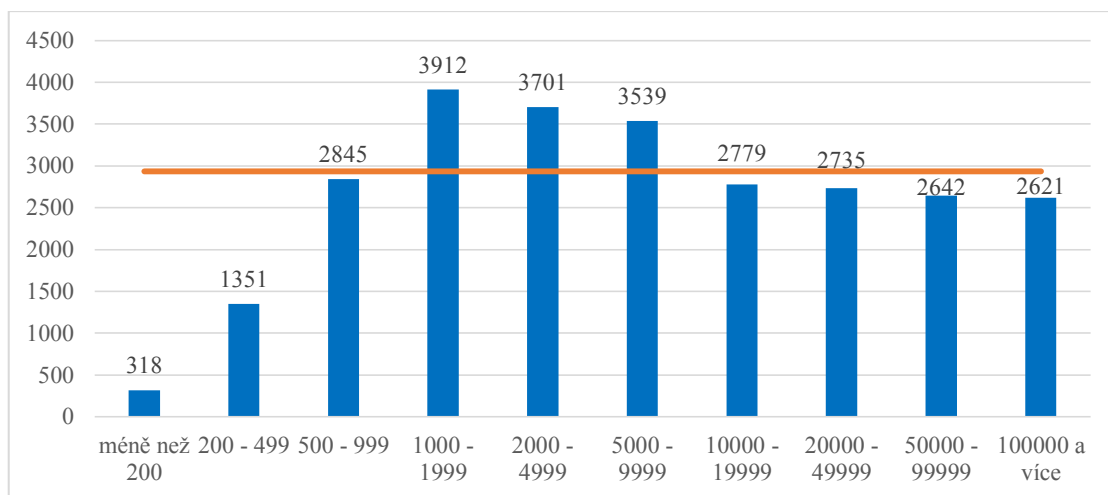
Výdaje oddílu 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby jsou druhé nejvyšší ve skupině 3 – Služby pro obyvatelstvo a v roce 2018 bylo na tento oddíl vynaloženo 28,7 mld. Kč neboli 21 % z celkových výdajů této skupiny. Korelační koeficient byl kladný. Výdaje na tuto skupinu jsou také ovlivněny počtem dětí, žáků a studentů. Dále také záleží na daném typu školského zařízení a počtu těchto zařízení v obcích.

Celkem 1859 obcí nemá v tomto oddíle žádné výdaje, z toho v kategorii méně než 200 to je 1024 obcí, 777 obcí v kategorii 200 – 499, 57 v kategorii 500 – 999 a v kategorii 1000 – 1999 je také jedna obec – obec Světec s počtem obyvatel 1 051.

Oddíl 31 a 32 je rozčleněn na 11 pododdílů, ale z toho 10 pododdílů má výdaje menší než 5 % (312 – Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích, 313 – Školské zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, 314 – Ostatní zařízení související s výchovou a vzděláváním mládeže, 315 – Vyšší odborné vzdělávání, 321 – Vysokoškolské vzdělávání, 322 – Zařízení související s vysokoškolským vzděláváním, 323 – Základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání, 326 – Správa ve vzdělávání, 328 – Výzkum školství a vzdělávání a 329 – Ostatní činnost a nespecifikované výdaje), a proto nejsou v této práci dále řešeny. Největší výdaje ve výši 95 % z celkové částky, tj. 27,4 mld. tvoří výdaje pododdílu 311 – Předškolní a základní vzdělávání.

Výdaje **pododdílu 311 – Předškolní a základní vzdělávání** v jednotlivých kategoriích zobrazuje graf č. 3.15. Z grafu vyplývá, že menší obce v kategorii méně než 200 a 200 – 499 jsou hodně pod průměrem, který je ve výši 2 937 Kč, a to proto, že menší obce školy nemají a děti a žáci (dále jen „žáci“) z obcí těchto kategorií dojíždějí do větších obcí, kde školy jsou. Obce, které školy zřizují, jsou zohledněny v rámci rozpočtového určení daní a v roce 2018 byl objem „prostředků plynoucích za žáky“ ve výši 13,706 tis. Kč na žáka.

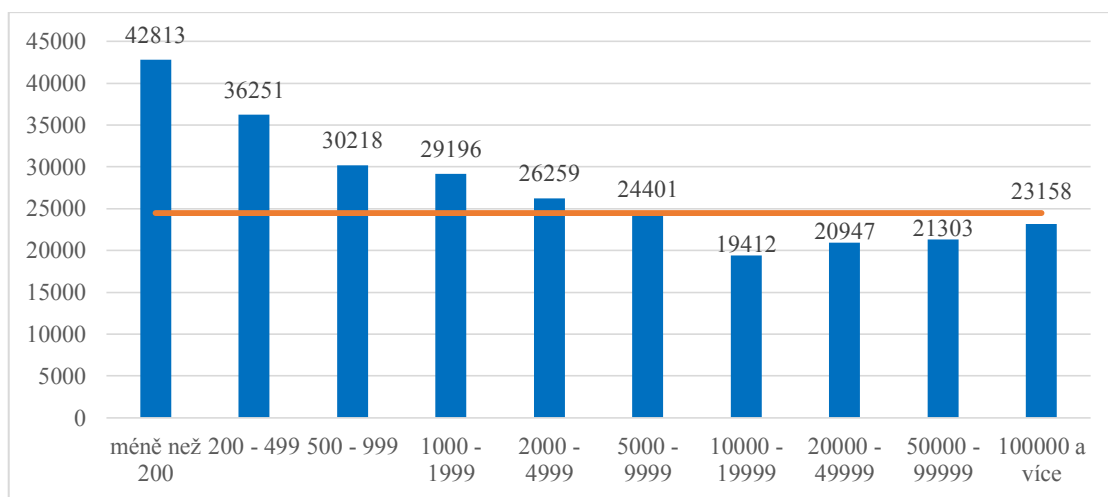
Graf č. 3.15 Výdaje pododdílu 311 – Předškolní a základní vzdělávání v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Na výdaje v tomto pododdíle lze nahlížet i z jiného kritéria, a to z pohledu počtu žáků, a to proto, že 1 859 obcí nemá v tomto pododdíle žádné výdaje. Výdaje tohoto pododdílu přepočtené na žáka zobrazuje graf č. 3.16. Průměrný výdaj na žáka je 24 484 Kč a je o 10 778 Kč větší, než je obcím přerozdělováno z daňových příjmů. Menší výdaje mají obce s větším počtem obyvatel a je to způsobeno tím, že mají více žáků oproti menším obcím. Navíc obce s menším počtem obyvatel mají zejména školy s prvním stupněm.

Graf č. 3.16 Výdaje pododdílu 311 – Předškolní a základní vzdělávání v roce 2018 přepočtené na žáka (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru obcí (2020)

Ovšem ani toto kritérium není zcela objektivní, jelikož jsou zde započítány obce, které mají výdaje na tento pododdíl, ale přitom školu nezřizují. Toto kritérium lze použít především u větších obcí. U kritéria počet žáků nejsou mezi kategoriemi tak velké rozdíly

jako u kritéria počet obyvatel a největší výdaje mají menší obce. Přesto bude tato práce zaměřena na výdaje přepočtené na obyvatele, a to z toho důvodu, že celá práce je zaměřena na obyvatele.

Jelikož ostatní pododdíly jsou výdajově nevýznamné, byla provedena pouze korelace obyvatel a pododdílu 311 – Předškolní a základní vzdělávání. Výsledný korelační koeficient 0,85 značí silnou přímou závislost (silnou závislost značí i korelace žáků a výdajů tohoto pododdílu – 0,83, ovšem nepřímou).

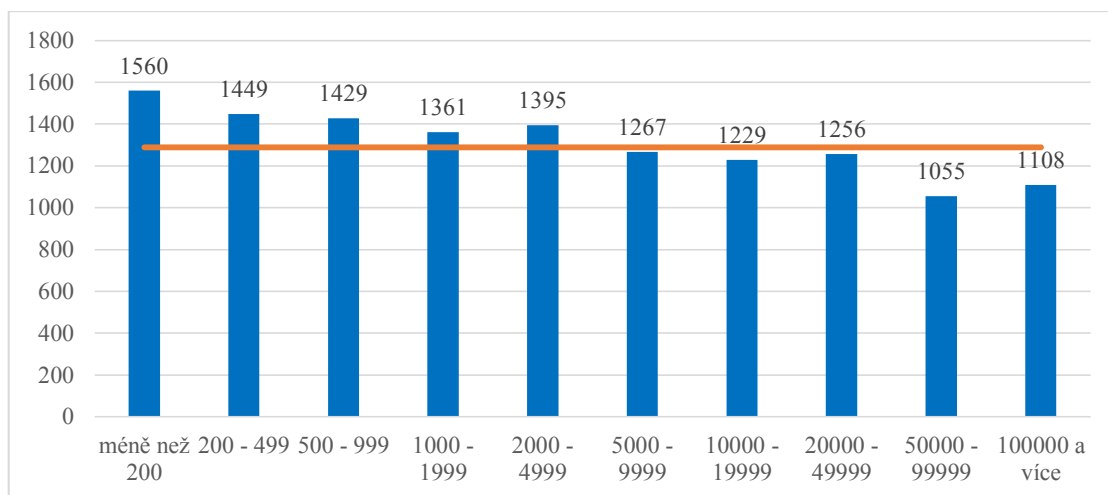
3.2.2 Výdaje oddílu 37 – Ochrana životního prostředí

Třetí největší výdaje ve skupině 3 jsou vynakládány na oddíl 37 – Ochrana životního prostředí. Výdaje v roce 2018 na tento oddíl byly ve výši 21 mld. Kč, což činilo 15 % z celkových výdajů této skupiny. Výdaje na tento oddíl jsou poskytované za účelem tvorby a ochrany životního prostředí. Průměrný výdaj na obyvatele je 2 257 Kč.

Oddíl 37 je dále rozčleněn na 8 pododdílů, z toho 57 % výdajů je vynakládáno na pododdíl 372 – Nakládání s odpady (12 mld. Kč) a 42 % na pododdíl 374 – Ochrana přírody a krajiny (8,8 mld. Kč). Výdaje ostatních pododdílů (371 – Ochrana ovzduší a klimatu, 373 – Ochrana a sanace půdy a podzemní vody, 375 – Omezování hluku a vibrací, 376 – Správa v ochraně životního prostředí, 377 – Ochrana proti záření a 379 – Ostatní činnosti v životním prostředí) jsou nevýznamné, jelikož nedosahují 5 % a nejsou v této práci dále řešeny.

Pododdíl 372 – Nakládání s odpady zahrnuje výdaje na komunální, nebezpečné i ostatní odpady. Povinnost sběru a svozu odpadů je stanovena zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně jsou obce označeny jako původci odpadů, a proto má výdaje na tento pododdíl každá obec. Z grafu č. 3.17 lze vidět, že se výdaje pohybují kolem průměru, který je ve výši 1 288 Kč. Korelační koeficient vyznačující závislost počtu obyvatel na výdaje tohoto pododdílu přepočtené na obyvatele je - 0,47 a to znamená, že závislost je slabá nepřímá.

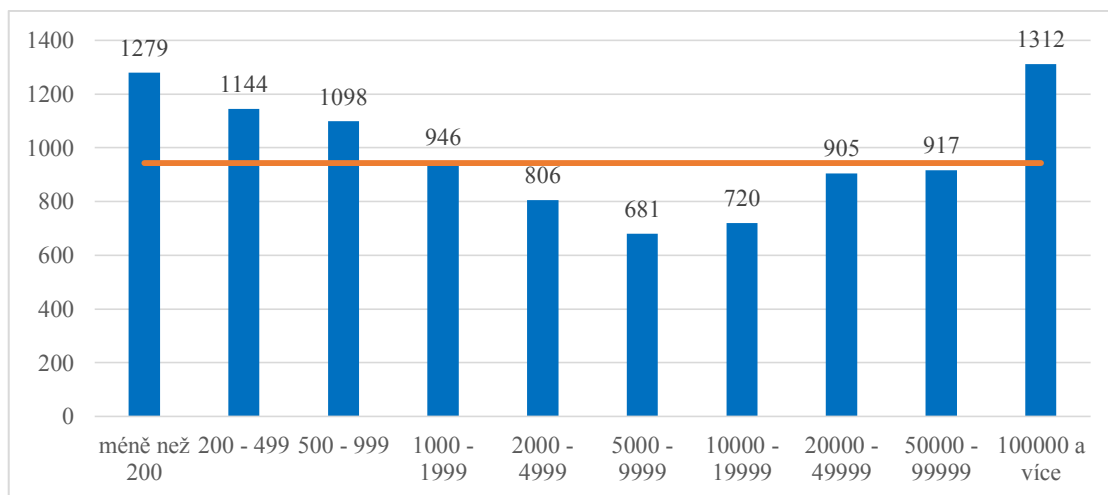
Graf č. 3.17 Výdaje pododdílu 372 – Nakládání s odpady v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Další významnou částí je **pododdíl 374 – Ochrana přírody a krajiny**, přitom charakter výdajů vyplývá již z názvu pododdílu a především jsou zde zahrnuty výdaje na péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň. V tomto pododdíle osciluje většina výdajů jednotlivých kategorií kolem průměru, který je ve výši 944 Kč. Dle grafu č. 3.18 jsou nejmenší výdaje v kategorii 5000 – 9999. Závislost výdajů na obyvatele tohoto pododdílu a počtu obyvatel je průměrná nepřímá, jelikož výsledný korelační koeficient je - 0,53.

Graf č. 3.18 Výdaje pododdílu 374 – Ochrana přírody a krajiny v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

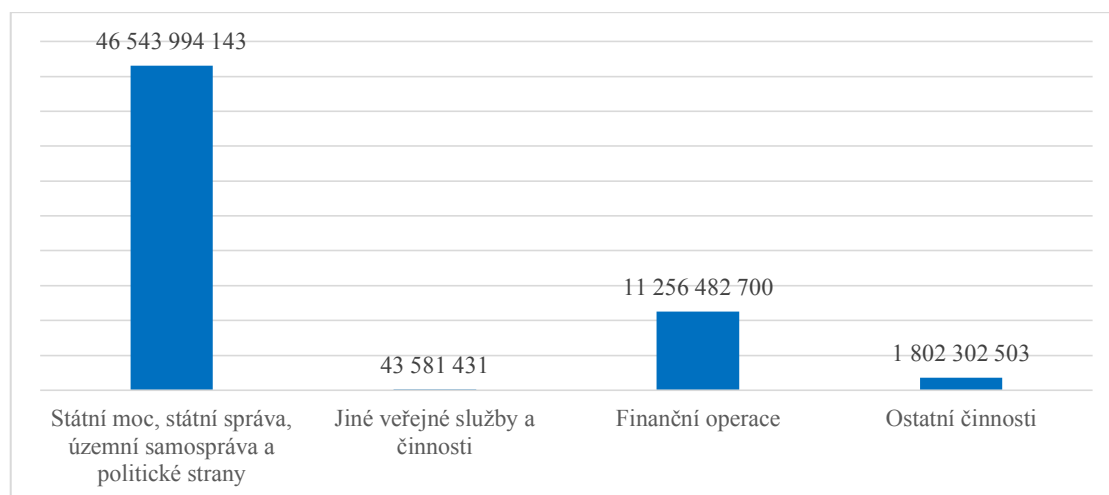
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

3.3 Výdaje skupiny 6 – Všeobecná veřejná správa a služby

Výdaje skupiny 6 – Všeobecná veřejná správa a služby jsou druhé nejvyšší a v roce 2018 bylo na tuto skupinu vynaloženo 59 646 mil. Kč neboli 21 % z celkových výdajů. Korelační koeficient byl záporný, neboli klesající. Výdaje na tuto skupinu jsou značně ovlivněny rozhodnutím zastupitelstev v jednotlivých obcích, jelikož právě zastupitelstva rozhodují o počtu zastupitelů v obcích, zřízení rady a počtu radních a také o výši odměn neuvolněných zastupitelů.

Skupina 6 je dále rozčleněna na 4 oddíly a výdaje v těchto oddílech jsou zobrazeny v grafu č. 3.19. Oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany zahrnuje 78 % výdajů z celkových výdajů. Výdaje ve výši 19 % zahrnuje oddíl 63 – Finanční operace. Další 3 % jsou zahrnuty v oddílu 64 – Ostatní činnosti. Poslední oddíl 62 – Jiné veřejné služby a činnosti nečiní ani 1 %.

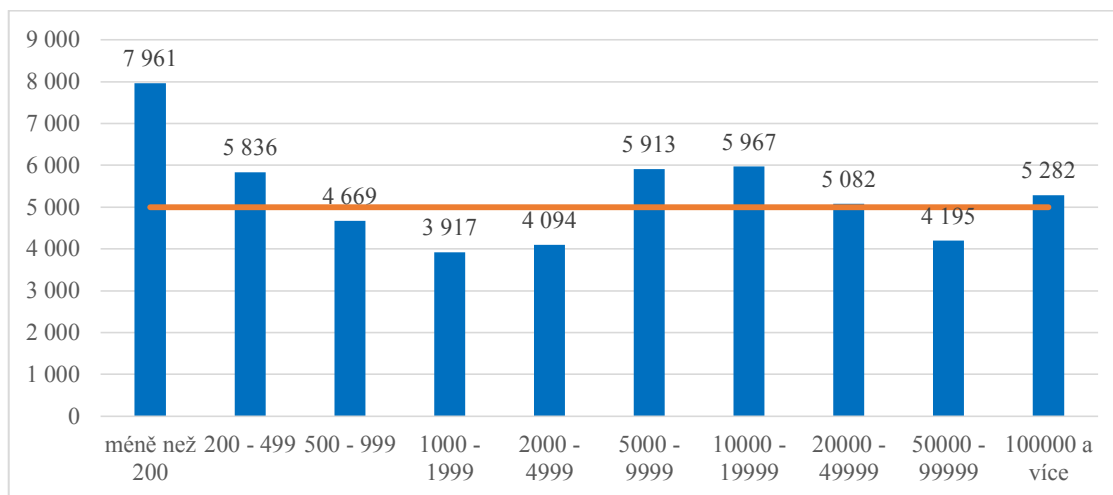
Graf č. 3.19 Celkové výdaje dle oddílů skupiny 6 v roce 2018 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování (2020)

Do oddílu 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany se zahrnují především výdaje na odměny zastupitelů a činnost obecního úřadu. Průměrný výdaj na obyvatele tohoto oddílu je 4 996 Kč, a jak vyplývá z grafu č. 3.20, většina obcí osciluje kolem tohoto průměru, vyjma kategorie méně než 200. Korelační koeficient mezi počtem obyvatel a oddílem 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany je ve výši – 0,77 a vyznačuje se silnou nepřímou závislostí.

Graf č. 3.20 Výdaje oddílu 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Další **oddíl 62 – Jiné veřejné služby a činnosti** je oproti celkové částce na tuto skupinu zanedbatelný a nedosahuje ani 1 %, protože je ve výši necelých 44 mil Kč. Z toho největší částku ve výši 29 mil. Kč vynakládá kategorie 100000 a více. V tomto oddíle jsou zařazeny výdaje na zahraniční pomoc nebo mezinárodní spolupráci. Z důvodu nízkých výdajů není tento oddíl dále řešen.

Dalším oddílem využívajícím obcemi je **oddíl 63 – Finanční operace** a nejvyužívanější je zde pododdíl Převody vlastním fondům v rozpočtech územní úrovně, dále pojištění majetku, bankovní poplatky atd. Výdaje v tomto oddíle nelze srovnávat, jelikož jsou zkresleny právě zmíněným pododdílem Převody vlastním fondům. Výdaje na tento pododdíl jsou poté vyloučeny konsolidací. Z tohoto důvodu se tímto oddílem tato práce dále nezabývá.

Poslední **oddíl 64 – Ostatní činnosti** zahrnuje např. vratky transferů, finanční vypořádání minulých let a jedná se o nahodilé výdaje. Jelikož nedosahují ani 5 % nejsou v této práci blíže řešeny.

3.3.1 Výdaje pododdílu 611 – Zastupitelské orgány a volby

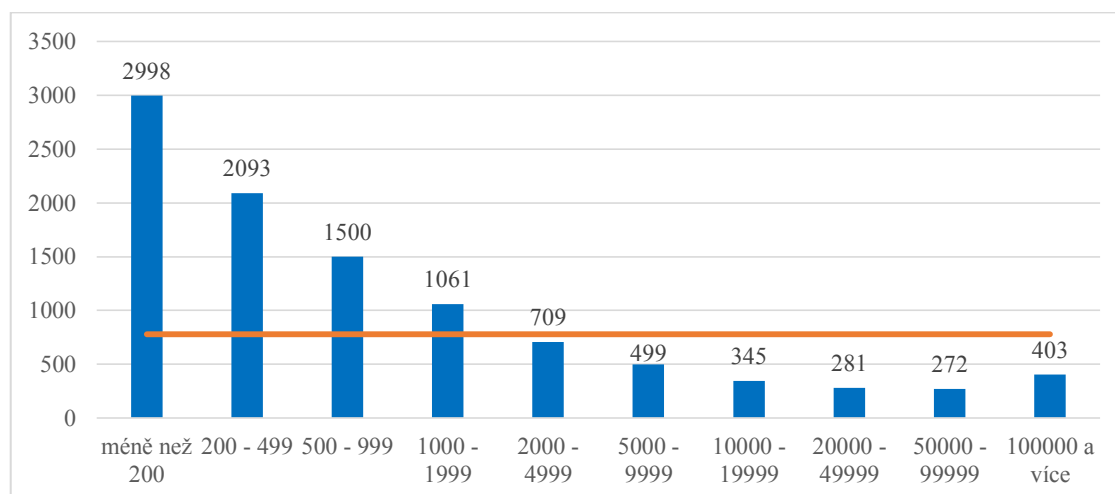
Největší výdaje ve skupině 6 jsou vynakládány na oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany a v roce 2018 byly ve výši 46,5 mld. Kč, což činilo 78 % z celkových výdajů této skupiny. Výdaje na tento oddíl jsou poskytované

za účelem výkonu státní správy a samosprávy a průměrný výdaj na obyvatele je 4 996 Kč.

Tento oddíl zahrnuje 5 pododdílů, z toho 3 pododdíly nemají výdaje ani ve výši 1 % (613 – Nejvyšší kontrolní úřad, 614 – Všeobecná vnitřní správa a 619 – Politické strany a hnutí) a nejsou tak dále řešeny. Pododdíl 611 – Zastupitelské orgány a volby zahrnuje výdaje ve výši 7,2 mld. Kč a tvoří 16 % tohoto oddílu. Větší část ve výši 84 % tvoří pododdíl 617 – Regionální a místní správa – 39,3 mld. Kč.

Účelové určení výdajů **pododdílu 611 – Zastupitelské orgány a volby** vyplývá už z jeho názvu. Výše výdajů v jednotlivých kategoriích zobrazuje graf č. 3.21. Větší výdaje v menších obcích jsou způsobeny tím, že každá obec musí mít minimálně 5 členů zastupitelstva. Např. obec s nejmenším počtem občanů – Vysoká Lhota (15 občanů) má počet členů zastupitelstva 5 a každému členu zastupitelstva musí být vyplácena jimi schválená výše odměny. V kategorii méně než 200 je výdaj největší. Nejmenší výdaje jsou v kategorii 50000 a 99999. Průměr je ve výši 777 Kč. Provedením korelace počtu obyvatel a výdaji tohoto pododdílu je výsledek - 0,83, což značí silnou nepřímou závislost.

Graf č. 3.21 Výdaje pododdílu 611 – Zastupitelské orgány a volby v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

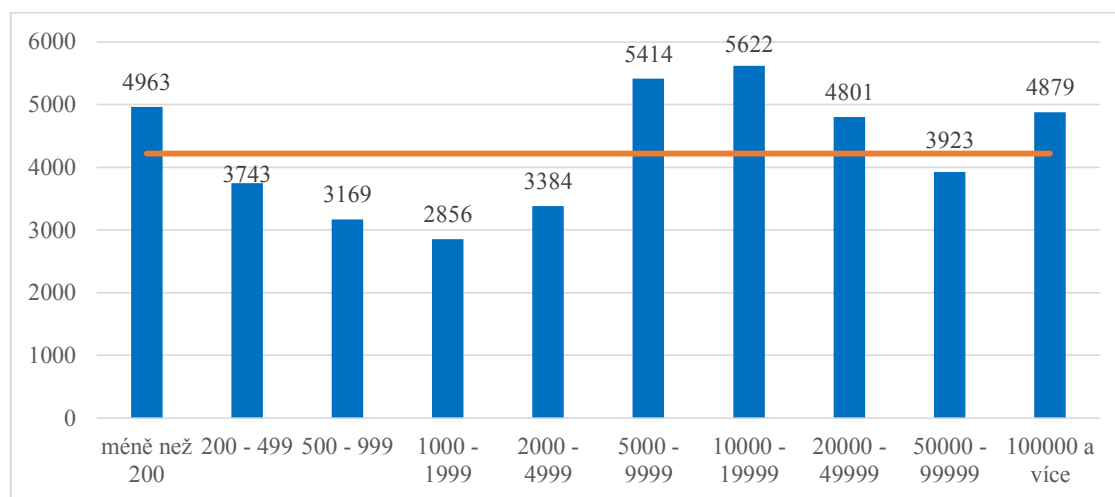
3.3.2 Výdaje pododdílu 617 – Regionální a místní správa

Mezi výdaje na **pododdíl 617 – Regionální a místní správa** se řadí všechny výdaje na provoz obecních úřadů (např. platy zaměstnanců, nákup materiálu, energie) a jsou zobrazeny v grafu č. 3.22. Výdaje v jednotlivých kategoriích jsou kolísavé a nelze

řící, že by s jednotlivými kategoriemi rostly nebo klesaly. Výdaje na tento pododdíl lze nalézt v každé obci, i té nejmenší.

Graf č. 3.22 Výdaje pododdílu 617 – Regionální a místní správa v roce 2018 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Naproti tomu nad průměrem jsou obce v kategorii méně než 200, 5000 – 9999, 10000 – 19999, 20000 – 49999 a 100000 a více. Nejmenší výdaje jsou v kategorii 1000 – 1999 a největší v kategorii 10000 – 19999. Rozdíl mezi jednotlivými kategoriemi je způsobený rozsahem přeneseného výkonu státní správy, který obce dělí na I. typu, II. typu, III. typu, dále obce se stavebním úřadem a matričním úřadem.

Korelací počtu obyvatel a výdajů pododdílu 617 – Regionální a místní správa je korelační koeficient ve výši -0,18 a vyznačuje se velmi slabou závislostí.

4 Zhodnocení vlivu počtu obyvatel na vybrané výdaje obcí

V této kapitole bude zhodnocen vliv počtu obyvatel na výdaje vybrané v předchozí kapitole. Výdaje roku 2018 jsou porovnány s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017, které jsou přepočteny na průměr obyvatel ve stejném období.

V porovnávaném období došlo ke změně počtu obcí. V letech 2014 a 2015 byl počet obcí 6 252, z toho byly 4 vojenské újezdy a Praha a z důvodu jejich specifického postavení se jimi tato práce dále nezabývá. Od roku 2016 vzniklo na základě zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů, zmenšením území z vojenských výcvikových prostorů dalších 6 obcí a celkový počet obcí byl 6 253 bez vojenských újezdů a Prahy.

Vývoj počtu obyvatel je zobrazen v tabulce č. 4.1. Počet obyvatel každoročně stoupá a největší nárůst byl v roce 2018, a to o 17 230 obyvatel. Naopak nejmenší byl v roce 2016, o 9 040 obyvatel. Dále v roce 2015 byl nárůst 10 008 a v roce 2017 to bylo 11 918. S růstem počtu obyvatel rostl také průměrný počet obyvatel na jednu obec. Ačkoli v letech 2015 a 2016 počet obyvatel rostl, průměrný počet obyvatel v těchto letech zůstal stejný. Je to způsobeno vznikem nových obcí v roce 2016.

Tabulka č. 4.1 Počty obcí a obyvatel v letech 2014 - 2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obcí	6 247	6 247	6 253	6 253	6 253
Počet obyvatel	9 267 346	9 277 354	9 286 394	9 298 312	9 315 542
Průměrný počet obyvatel	1 483	1 485	1 485	1 487	1 490

Zdroj: Vlastní zpracování dle vyhlášek (2020)

Pro potřeby této práce byly provedeny průměry počtu obyvatel v letech 2014 až 2017 a jsou zobrazeny v tabulce č. 4.2. Rozdíl obyvatel v roce 2018 a průměrem obyvatel v roce 2014 – 2017 je 33 190. Počet obyvatel v roce 2018 pokles v kategorii 10000 – 19999, 20000 – 49999 a 50000 – 99999. V ostatních kategoriích byl nárůst. Je to způsobeno tím, že obyvatelé se stěhují z velkých měst do menších.

Tabulka č. 4.2 Počty obyvatel v letech 2014 - 2018

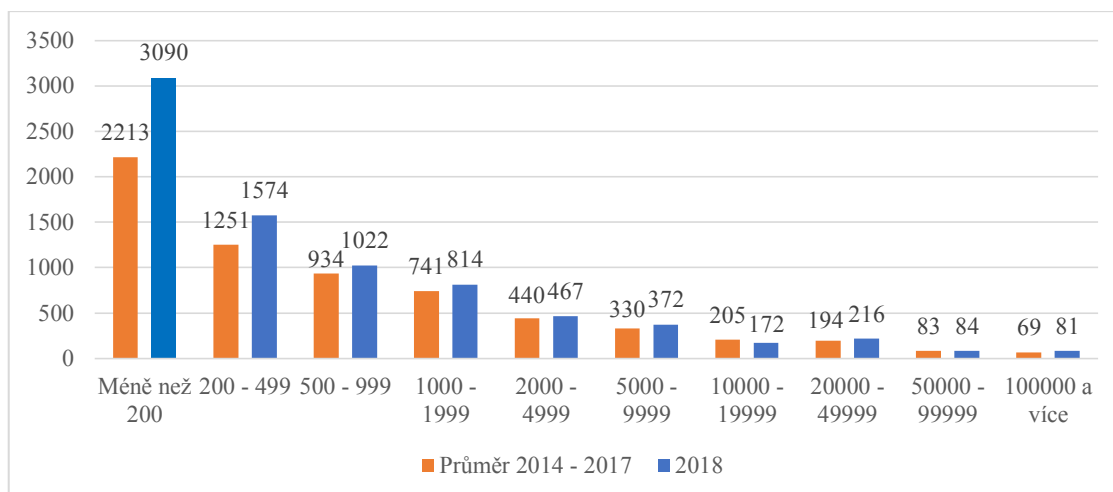
Kategorie obcí dle počtu obyvatel	Počet obyvatel k 1.1.2014	Počet obyvatel k 1.1.2015	Počet obyvatel k 1.1.2016	Počet obyvatel k 1.1.2017	Průměr obyvatel 2014 - 2017
méně než 200	176 191	176 662	177 290	177 806	176 987
200 – 499	638 219	640 995	643 776	647 094	642 521
500 – 999	953 972	958 366	963 592	968 423	961 088
1000 – 1999	1 030 290	1 035 985	1 041 500	1 046 631	1 038 602
2000 – 4999	1 273 597	1 276 470	1 279 206	1 283 312	1 278 146
5000 – 9999	969 634	969 389	968 962	969 256	969 310
10000 – 19999	970 650	971 012	970 075	968 394	970 033
20000 – 49999	1 333 034	1 329 211	1 324 522	1 320 686	1 326 863
50000 - 99999	878 774	876 220	874 462	872 324	875 445
100000 a více	1 042 985	1 043 044	1 043 009	1 044 386	1 043 356
Celkem	9 267 346	9 277 354	9 286 394	9 298 312	9 282 352

Zdroj: Vlastní zpracování dle vyhlášek (2020)

4.1 Zhodnocení výdajů obcí dle skupin

V kapitole 3.1 byly provedeny korelace jednotlivých skupin výdajů. Korelační koeficient **skupiny 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství** byl - 0,85 a vyznačoval silnou závislost mezi počtem obyvatel a výdaji v této skupině. Záporné znaménko znamená, že s růstem počtem obyvatel klesají výdaje na tuto skupinu a nazývá se nepřímou závislostí. Je to způsobeno hustotou obyvatel, která se s růstem obyvatel na daném území zvyšuje a také koncentrací obyvatel na daném území. Výdaje na tuto skupinu vynakládají především obce s menším počtem obyvatel, jelikož jsou více zaměřeny na zemědělství, lesnictví nebo rybářství. Nejvíce jsou výdaje vynakládány na lesní hospodářství, jelikož obce zajišťují správu vlastních lesů. Další výdaje jsou vynakládány na údržbu sadů nebo rybníků, které obce realizují především z důvodu zadržování vody v krajině nebo v rámci protipovodňových opatření. Srovnáním výdajů skupiny 1 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 zobrazené v grafu č. 4.1 je vidět, že výdaje v roce 2018 se ve většině kategoriích zvýšily. To může být ovlivněno zaváděním opatření k zadržování vody z důvodu častějších období sucha. Korelací průměru výdajů ve skupině 1 s průměrem obyvatel má korelační koeficient hodnotu - 0,83. Vykazuje tudíž také silnou nepřímou závislost.

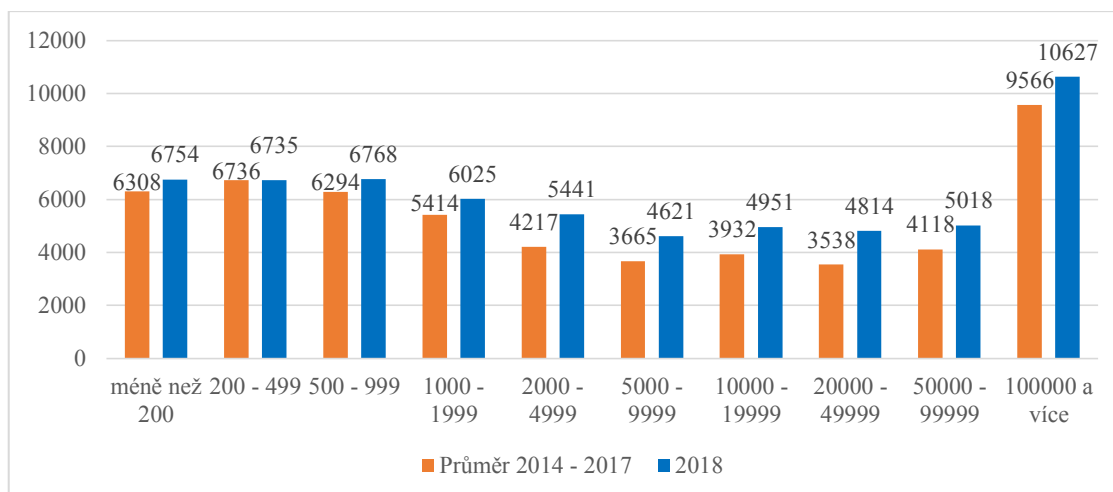
Graf č. 4.1 Srovnání výdajů skupiny 1 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

U skupiny 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství byl korelační koeficient -0,17, a proto byla závislost velmi slabá a zároveň nepřímá. Výdaje na tuto skupinu nejsou na počtu obyvatel závislé, protože musí být vynakládány, ať už je počet obyvatel jakýkoli. Jedná se totiž o výdaje související především s veřejnou infrastrukturou, kterou vlastní obce. Mohou to být výdaje na správu, údržbu nebo výstavbu silnic, letišť, čistíren odpadních vod, kanalizací, vodovodů, dále také na zajištění dopravní obslužnosti, poštovních služeb, ale také podporu malého a středního podnikání. Nejvíce finančních prostředků je vynakládáno na správu, údržbu a výstavbu komunikací, dále na zajištění linkové dopravní obslužnosti, a to proto, že tyto výdaje má každá obec. Naproti tomu výdaje na sběr a čištění odpadních vod nemá každá obec, jelikož ne každá obec má kanalizaci nebo čistírny odpadních vod. Dle výdajů skupiny 2 zobrazených v grafu č. 4.2 je vidět mírný nárůst, jelikož se obce snaží o lepší rozvoj svých území. Největší výdaje jsou v kategorii 100000 a více, jelikož je zde velká hustota zalidnění, a tím jsou vyšší požadavky na infrastrukturu. Korelační koeficient průměru výdajů v letech 2014 – 2017 s průměrem počtu obyvatel ve stejném období byl -0,32 a závislost byla slabá nepřímá. Změna korelačního koeficientu je způsobena tím, že výdaje v roce 2018 jsou mnohem větší než nárůst počtu obyvatel.

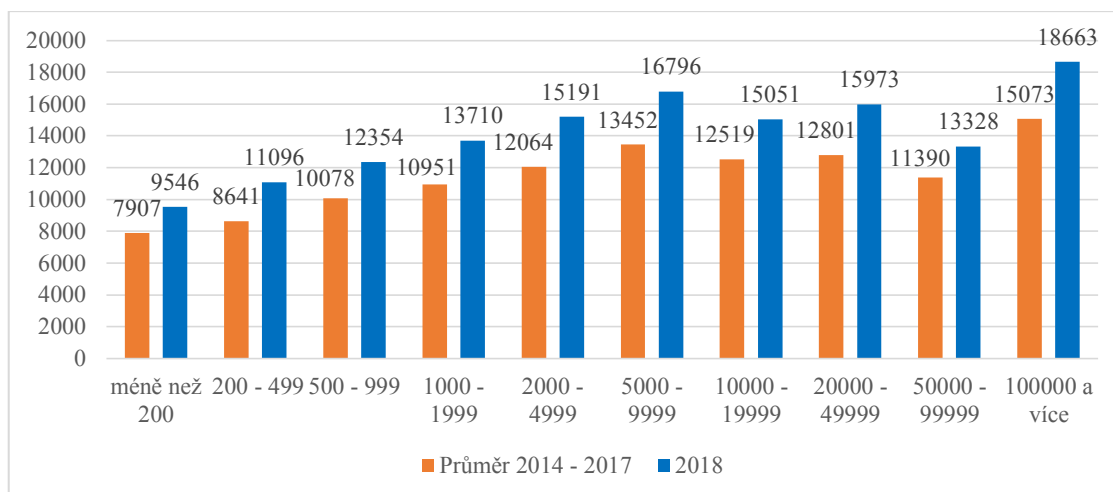
Graf č. 4.2 Srovnání výdajů skupiny 2 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Silná závislost výdajů a počtu obyvatel v roce 2018 byla u **skupiny 3 – Služby pro obyvatelstvo**, jelikož korelační koeficient měl hodnotu 0,74. Výdaje této skupiny byly ve vztahu k počtu obyvatel rostoucí, a proto se jedná o závislost přímou. Služby jsou poskytovány občanům za účelem uspokojování jejich potřeb, tak jak je uvedeno v zákoně o obcích. Nejsou to pouze služby, které jsou občanům poskytovány v jejich volném čase, ale mohou to být i služby související s poskytováním vzdělávání, zdravotnických služeb, veřejného pořádku, nakládání s odpady apod. Rozsah služeb je velmi rozmanitý a hodnocení vlivu některých výdajů této skupiny se budeme věnovat dále. Z grafu č. 4.3 je vidět, že výdaje této skupiny v roce 2018 ve všech kategoriích vzrostly. S růstem ekonomiky se zvyšují požadavky občanů a obce se snaží tyto požadavky uspokojit. Přitom u některých kategorií jsou výdaje navýšeny o více než 3 tisíce na osobu. Závislost průměru obyvatel a výdajů v letech 2014 – 2017 je stejná jako u výdajů v roce 2018 a hodnota korelačního koeficientu byla mírně nižší 0,73.

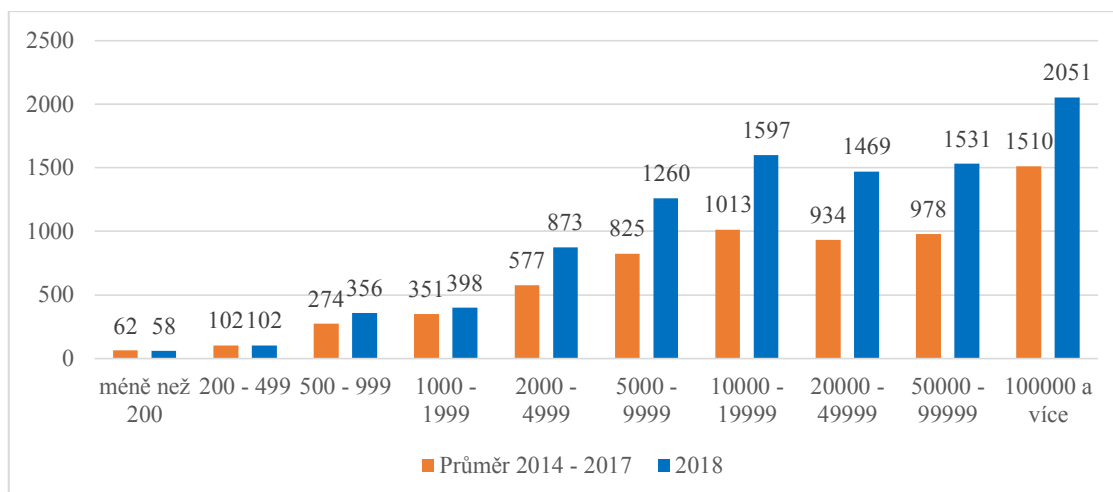
Graf č. 4.3 Srovnání výdajů skupiny 3 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Hodnota korelačního koeficientu počtu obyvatel a výdajů **skupiny 4 – Sociální politika a politika zaměstnanosti** v roce 2018 byla 0,54, a to značí průměrnou přímou závislost. Přestože tato závislost vykazuje vliv počtu obyvatel na výdaje v této skupině, bylo by nutné posoudit, o které výdaje se jedná. U těchto výdajů by měl větší vliv počet uživatelů těchto služeb, protože se jedná především o různá sociální zařízení, jako jsou domovy pro seniory, azylové domy, nízkoprahová zařízení, chráněné bydlení, poskytování pečovatelských služeb, sociální pomoci a různé sociální dávky. I v této skupině jsou výdaje v roce 2018 vyšší než průměr výdajů v letech 2014 – 2017. Pouze u prvních dvou kategorií nejsou výdaje navýšeny, ale z grafu č. 4.4 je vidět, že od třetí kategorie se výdaje zvyšují. Přitom od kategorie 10000 – 19999 je nárůst průměrně 500 Kč na obyvatele. Důvodem navýšení je rozšiřující se okruh sociální služeb a stárnutí populace a růst nákladů na provoz, ačkoli mnohdy není zajištěna plná obsazenost těchto zařízení. U této skupiny je zajímavé, že přestože se výdaje značně zvýšily, korelační koeficient zůstal stejný a jeho hodnota je 0,54. Závislost tak zůstala stejná - průměrná přímá. Výdaje jsou závislé na počtu obyvatel, protože s jejich růstem rostou i výdaje.

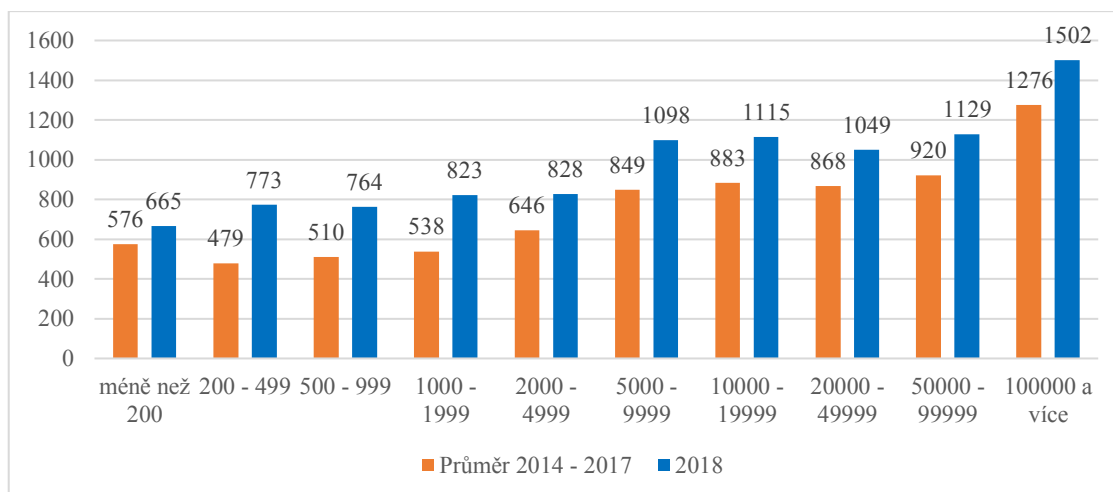
Graf č. 4.4 Srovnání výdajů skupiny 4 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana se vyznačovala slabou přímou závislostí s hodnotou korelačního koeficientu 0,41. Vliv obyvatel na tuto skupinu není významný, protože tyto služby jsou občanům poskytovány, ať už je jejich počet jakýkoli. Nejvíce výdajů je vynakládáno na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku, kterou zajišťuje především obecní policie. Další významné výdaje jsou použity na požární ochranu, kterou obce zajišťují zřizováním jednotek sboru dobrovolných hasičů. Tyto výdaje se nedají odvodit od počtu obyvatel, jelikož akceschopnost těchto bezpečnostních složek musí být zajištěna neustále. I u této skupiny se výdaje v roce 2018 zvýšily a výdaje v jednotlivých kategoriích jsou zobrazeny v grafu č. 4.5. Jedním z důvodů je požadavek obcí na zvýšení bezpečnosti na jejich území a růst mezd, ale také odstranění krizových stavů, kterými mohou být povodně, vichřice, požáry apod. Korelační koeficient průměrů se snížil na 0,25 a vyznačuje se velmi slabou závislostí. Ke změně korelačního koeficientu došlo pravděpodobně značným zvýšením výdajů na tuto skupinu.

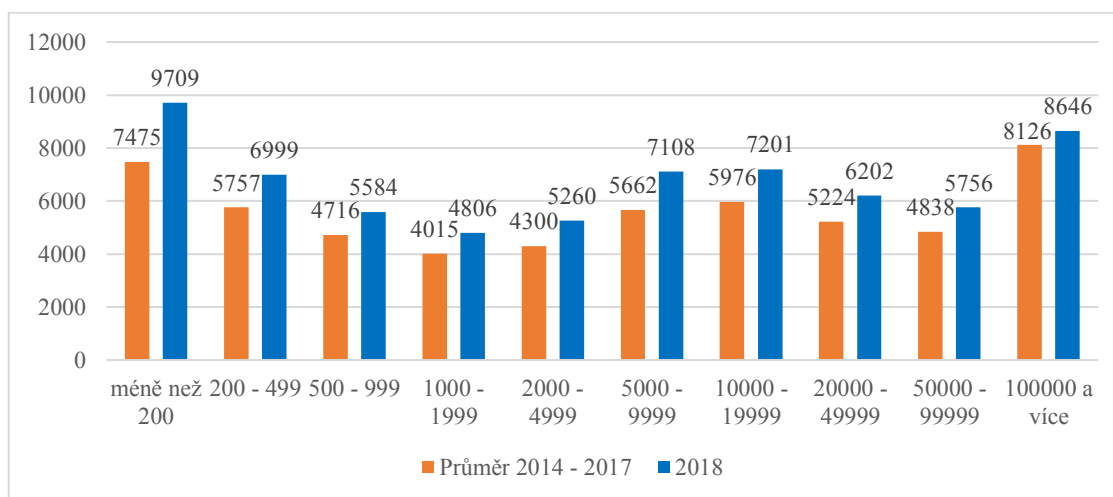
Graf č. 4.5 Srovnání výdajů skupiny 5 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Nepřímou průměrnou závislostí s hodnotou korelačního koeficientu $-0,67$ se vyznačovala **skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby**. S růstem obyvatel klesají výdaje na tuto skupinu. Výdaje této skupiny se tedy s růstem obyvatel rozpočítají na větší počet a jsou tak nižší. Tyto výdaje jsou vynakládány na činnost zastupitelstev a obecních úřadů, ale zároveň jsou v této skupině zahrnuty i finanční operace, které výdaje značně ovlivní. Porovnání výdajů ve sledovaných obdobích dle jednotlivých kategorií je zobrazeno v grafu č. 4.6. Srovnání výdajů této skupiny v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 není z důvodu zahrnutých finančních operací zcela objektivní. Je možné pouze konstatovat, že výdaje ve srovnávaných letech vzrostly. Příčinou růstu mohou být růsty platů a odměn zastupitelů, ale také nákladů na provoz úřadů.

Graf č. 4.6 Srovnání výdajů skupiny 6 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Zhodnocením korelace průměru počtu obyvatel a průměru výdajů v letech 2014 – 2017 vyplývá, že mezi těmi proměnnými byla slabá nepřímá závislost, jelikož hodnota korelačního koeficientu byla -0,49.

4.2 Zhodnocení výdajů ve vybraných oblastech

Pro další řešení byly v této práci vybrány skupiny 3 – Služby pro obyvatelstvo a 6 – Všeobecná veřejná správa a služby, protože jejich výdaje patřily k těm větším a také jejich korelační koeficient vykazoval závislost výdajů na počtu obyvatel.

Skupina 3 – Služby pro obyvatelstvo byla řešena v kapitole 3.2. Na tuto skupinu je vynakládáno nejvíce finančních prostředků, protože zahrnuje velkou skupinu služeb. Korelační koeficient 0,74 se vyznačoval silnou závislostí, což znamenalo, že velikost výdajů je závislá na počtu obyvatel. Závislost u této skupiny je přímá, jelikož korelační koeficient byl kladný. S růstem obyvatel rostly také výdaje. Oproti průměru v letech 2014 až 2017 vzrostly výdaje o 6,7 mld. Kč.

Skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby byla řešena v kapitole 3.3 a vykazovala v roce 2018 s hodnotou koeficientu -0,67 průměrnou závislost, přitom korelací průměru obyvatel a výdajů v letech 2014 – 2017 byla hodnota korelačního koeficientu -0,49 a závislost byla velmi slabá.

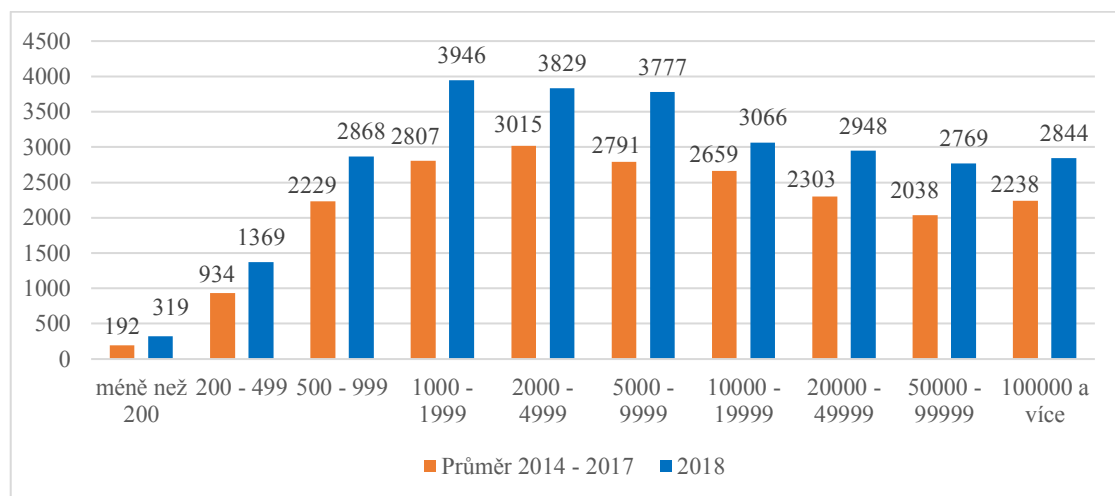
Pro podrobnější zhodnocení výdajů byly vybrány oddíly 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby, 33 – Kultura, církve a sdělovací prostředky, 34 – Sport a zájmová činnost, 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj a 37 – Ochrana životního prostředí ze skupiny 3 a oddíly 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany, protože výdaje v těchto oddílech byly větší než 5 % výdajů.

4.2.1 Vzdělávání a školské služby

Prvním oddílem je **oddíl 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby** a srovnání výdajů tohoto oddílu v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 je zobrazeno v grafu č. 4.7. Výdaje tohoto oddílu patří v této skupině mezi druhé největší a z grafu vyplývá, že i zde výdaje v jednotlivých kategoriích rostly. Růst těchto výdajů je způsoben nejen růstem nákladů, ale také růstem počtu žáků nebo také zvýšením podílu výdajů na žáka

z rozpočtového určení daní ze 7 % na 9 %. Korelační koeficient v obou srovnávaných obdobích vykazoval silnou přímou závislost a jeho hodnota v roce 2018 klesla z 0,88 na 0,87. Výdaje tohoto oddílu jsou proto silně závislé na počtu obyvatelstva.

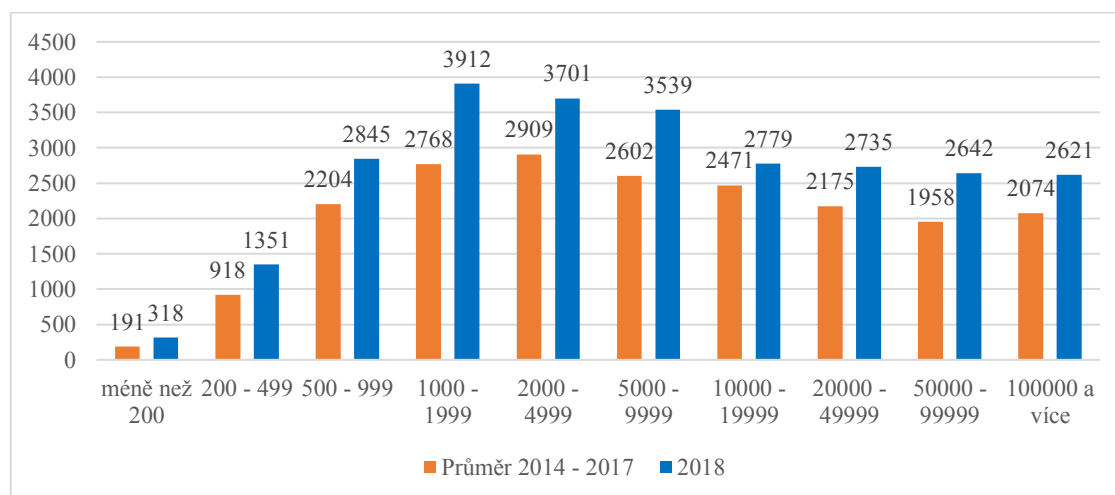
Graf č. 4.7 Srovnání výdajů oddílu 31 a 32 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Při rozčlenění výdajů tohoto oddílu na pododdíly je vidět, že 95 % těchto výdajů je vynaloženo na **pododdíl 311 – Předškolní a základní vzdělávání**. Přitom u průměru let 2014 – 2017 je na tento pododdíl vynaloženo 96 %. Ostatní pododdíly nedosahují 5 %. Dle grafu č. 4.8 je největší nárůst u kategorie 1000 – 1999. Naopak nejmenší nárůst je u kategorie méně než 200, což je ale způsobeno tím, že přestože výdaje v této kategorii vzrostly, většina obcí žádná školská zařízení vůbec nezřizuje.

Graf č. 4.8 Srovnání výdajů pododdílu 311 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

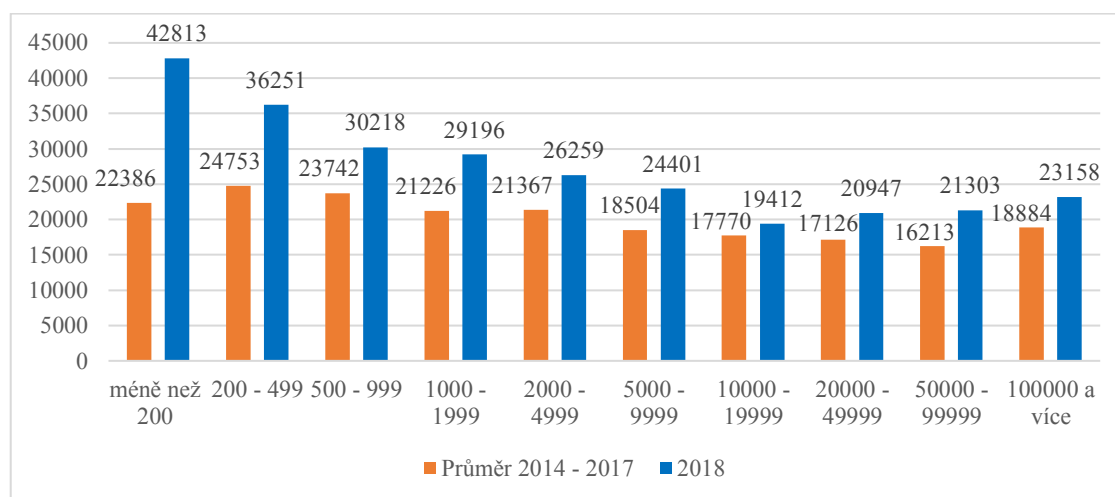

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Korelace průměru počtu obyvatel a průměru výdajů vykazuje s hodnotou 0,88 silnou přímou závislost, která zůstala stejná i v roce 2018, ačkoli koeficient se mírně snížil na 0,85. Přesto výdaje s růstem počtu obyvatel rostou.

Růst výdajů je způsoben růstem provozních nákladů, jako např. energií, služeb, poplatků apod. S růstem obyvatelstva roste i počet dětí a žáků. Průměr počtu dětí a žáků v roce 2014 až 2017 byl 1,084 mil. a v roce 2018 bylo dětí a žáků 1,117 mil, což je nárůst o 0,033 mil. Přepočtením výdajů na žáka vyplývá, že právě ty kategorie s menším počtem obyvatel mají výdaje na žáka největší. Přitom, jak zobrazuje graf č. 4.9, při přepočtu průměru výdajů v letech 2014 – 2017 není rozdíl mezi jednotlivými kategoriemi až tak velký. V porovnáváných obdobích došlo ke změně korelace, která byla v průměru let 2014 – 2017 ve výši -0,59 a vykazovala průměrnou nepřímou závislost a v roce 2018 byla -0,83, což je silná nepřímá závislost. S růstem počtu žáků klesá výše výdajů na žáka.

Graf č. 4.9 Srovnání výdajů pododdílu 311 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na žáka (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

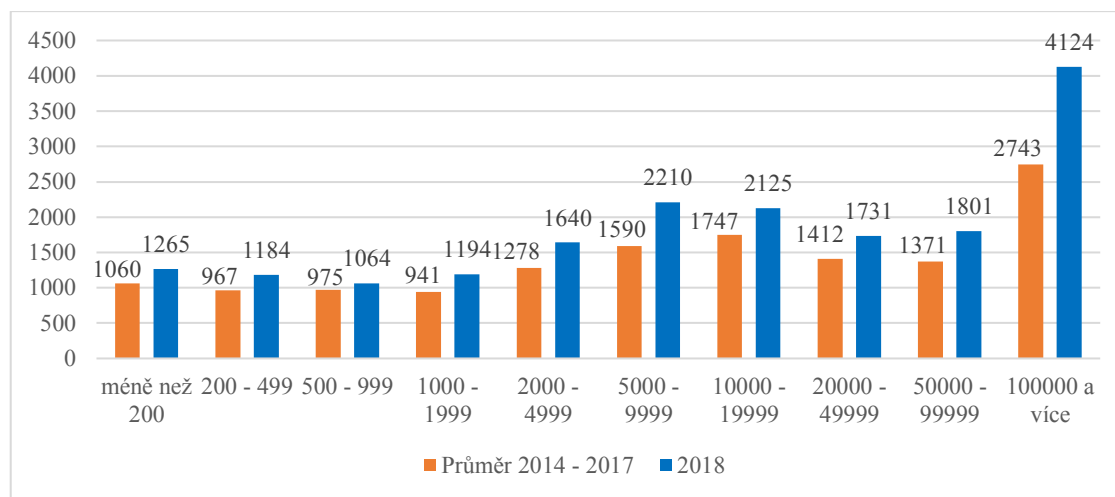
Výši výdajů ovlivňuje jak počet obyvatel, tak i počet žáků. Ovšem počet žáků opačným způsobem, protože u přepočtu na obyvatele je korelační koeficient kladný a u přepočtu na žáka je záporný.

4.2.2 Kultura, církev a sdělovací prostředky

Nárůst výdajů v **oddíle 33 – Kultura, církev a sdělovací prostředky** nebyl tak značný jako v předchozím oddíle, jelikož celkové výdaje vzrostly z 13,53 mld. Kč na 17,76 mld. Kč, což je o 4,23 mld. Kč více. V grafu č. 4.10 je vidět, že nárůst výdajů tohoto

oddílu je v každé kategorii. Největší nárůst je v kategorii 100000 a více. Růst výdajů v tomto oddíle souvisí také s růstem náklady na poskytované služby, ale také s růstem kvality poskytovaných služeb, která souvisí jak s modernizací a úpravou prostor, ve kterých jsou služby poskytovány, ale také s množstvím poskytovaných služeb. Roste poptávka po těchto službách, a proto roste i nabídka.

Graf č. 4.10 Srovnání výdajů oddílu 33 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

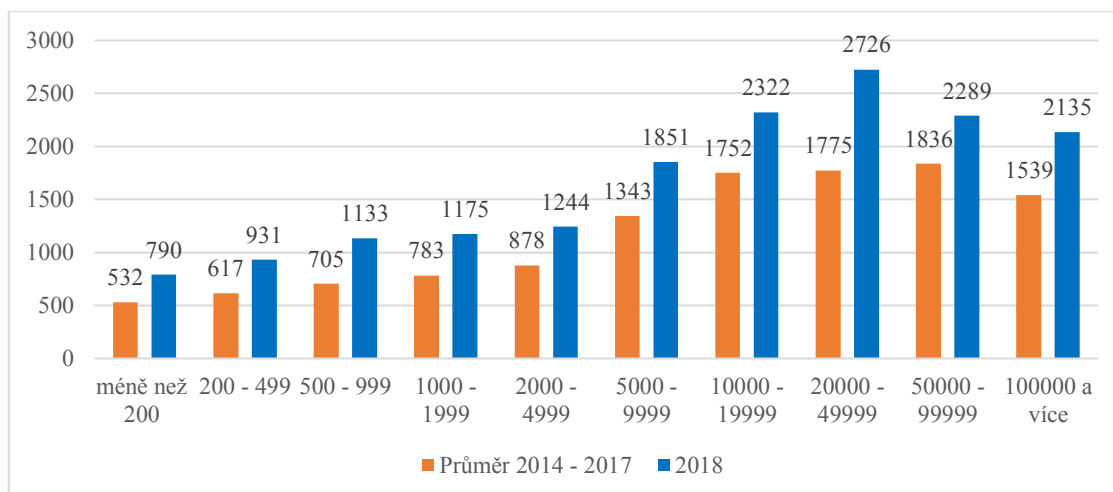
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Přestože rostou výdaje tohoto oddílu, korelační koeficient se oproti průměru let 2014 – 2017 v roce 2018 snížil z 0,28 na 0,26. Závislost se nezměnila a zůstala tak velmi slabá.

4.2.3 Sport a zájmová činnost

Výdaje **oddílu 34 – Sport a zájmová činnost** v roce 2018 vzrostly oproti průměru let 2014 až 2017 o 4,88 mld. Kč na 16,5 mld. Kč a výdaje v jednotlivých kategoriích jsou zobrazeny v grafu č. 4.11. I zde je nárůst výdajů spojen s růstem kvality poskytovaných služeb a zároveň i v této oblasti roste poptávka obyvatel a obce a města zvyšují nabídku. Řada obcí a měst realizují nové sportoviště určené přímo pro seniory, děti, pro mládež workoutová sportoviště apod. Původní areály se modernizují, aby více vyhovovaly potřebám občanů.

Graf č. 4.11 Srovnání výdajů oddílu 34 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

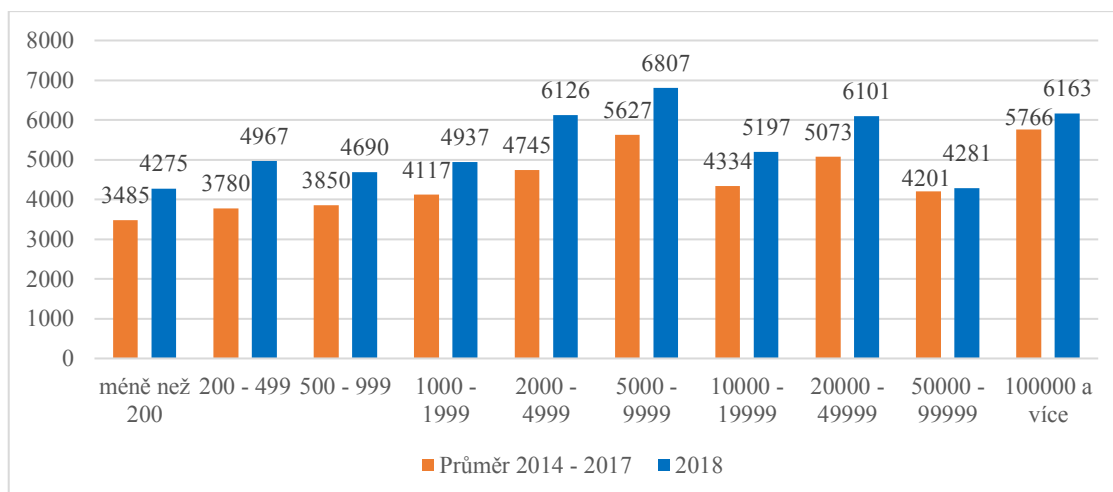
Korelační koeficient průměru v letech 2014 až 2017, který měl hodnotu 0,49 a vyznačoval se slabou přímou závislostí, se v roce 2018 zvýšil na hodnotu 0,54 a závislost se změnila na průměrnou přímou. Velikost výdajů je závislá na počtu obyvatel a s jejich růstem roste jejich velikost.

4.2.4 Bydlení, komunální služby a územní rozvoj

Oddílem, na který je vynakládána největší část výdajů, je **oddíl 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj**. Průměr výdajů tohoto oddílu v letech 2014 až 2017 byl 43,17 mld. Kč a v roce 2018 byly výdaje o 8,32 mld. Kč vyšší. Větší část těchto výdajů je vynakládána na komunální služby a územní rozvoj a druhá větší část na rozvoj bydlení a bytové hospodářství. Velmi malý nárůst výdajů ve sledovaných letech je dle grafu č. 4.12 u kategorie 50000 – 99999. Růst výdajů v tomto oddíle je spojen s čerpáním dotací, které byly zaměřeny na výstavbu sociálních bytů nebo jiných podobných zařízení, podporu územního rozvoje nebo také s rekonstrukcí veřejného osvětlení za účelem úspor energií.

Přestože se výdaje tohoto oddílu v roce 2018 oproti průměru let 2014 – 2017 zvýšily o 19 %, zůstala hodnota korelačního koeficientu stejná, ve výši 0,62. Výdaje na tento oddíl vykazovaly průměrnou přímou závislost na počtu obyvatel.

Graf č. 4.12 Srovnání výdajů oddílu 36 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

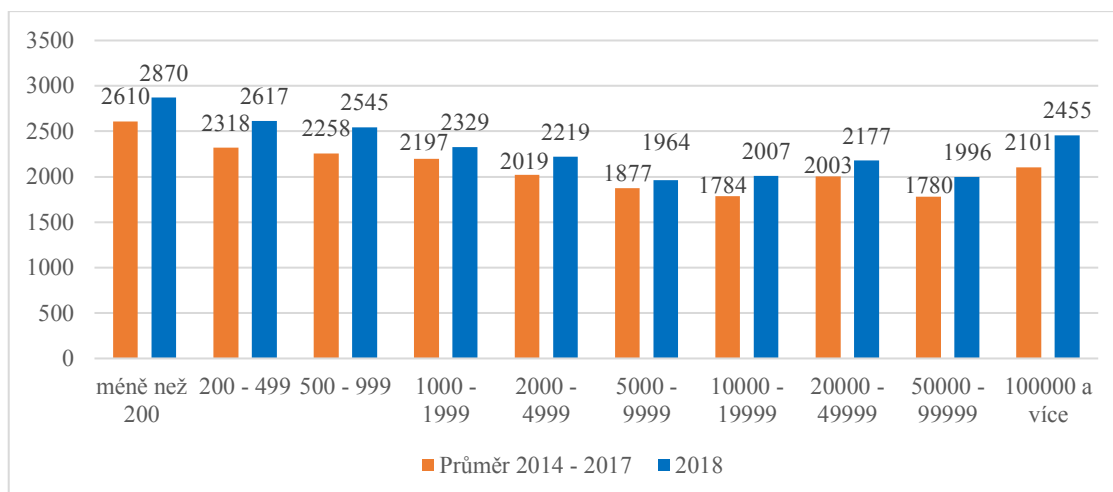
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Výdaje na rozvoj bydlení a bytové hospodářství byly z části kryty příjmy z pronájmů, které dosahovaly v letech 2014 – 2017 průměru 6 mld. Kč. Jestliže výdaje na rozvoj bydlení a bytové hospodářství byly v letech 2014 – 2017 průměrně ve výši 19,5 mld. Kč, znamená to, že byly kryty z jedné třetiny. V roce 2018 byly výdaje na tento pododdíl ve výši 23 mld. Kč a příjmy ve výši 6,3 mld. Kč, krytí výdajů příjmy se snižuje skoro na čtvrtinu.

4.2.5 Ochrana životního prostředí

Nejmenší nárůst sledovaných výdajů ve skupině 3 je u **oddílu 37 – Ochrana životního prostředí**. Oproti průměru v letech 2014 – 2017 vzrostly výdaje v roce 2018 z 18,9 mld. Kč na 21 mld. Kč, konkrétně o 2,1 mld. Kč. Růst výdajů je způsoben např. růstem platů pracovníků, kteří pečují o vzhled obce, nebo růstem nákladů za likvidaci odpadů. Růst výdajů lze dle grafu č. 4.13 sledovat v každé kategorii a u žádné kategorie není nárůst nijak významný. Závislost u obou sledovaných období zůstala stejná – průměrná, změnila se pouze hodnota koeficientu z -0,66 na -0,64. Jelikož je zde koeficient záporný, jedná se o závislost nepřímou – s růstem počtu obyvatel klesá výše výdajů.

Graf č. 4.13 Srovnání výdajů oddílu 37 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

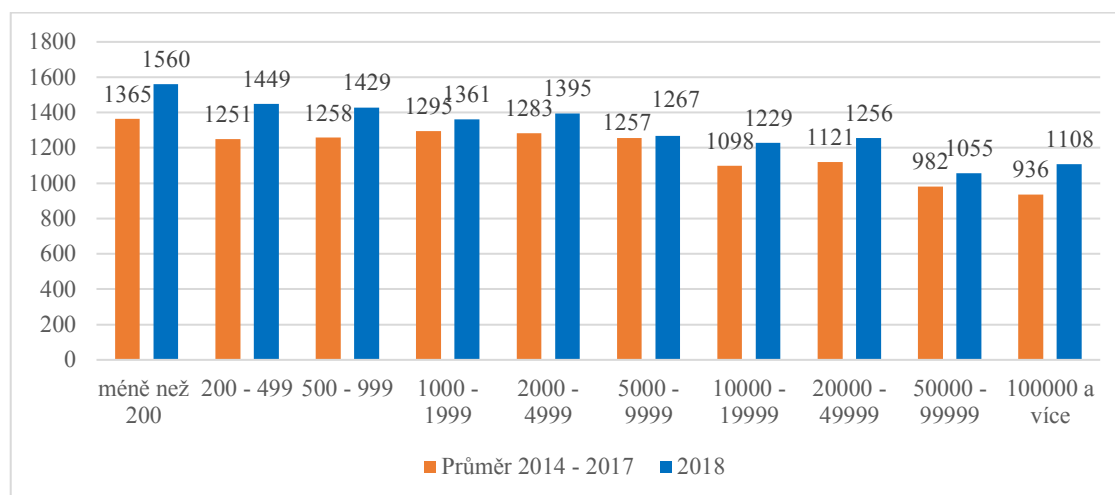

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

V obou sledovaných obdobích bylo 57 % z celkové částky vynaloženo na pododdíl 372 - Nakládání s odpady a 42 % na pododdíl 374 – Ochrana přírody a krajiny. Ostatní pododdíly nedosahovaly v průměru let 2014 – 2017 stejně jako v roce 2018 ani 5 %.

V průměru let 2014 – 2017 byla výše výdajů na **pododdíl 372 – Nakládání s odpady** 10,8 mld. Kč a v roce 2018 12 mld. Kč. Průměrná částka na obyvatele se zvýšila z 1 169 Kč na 1 288 Kč. Žádný větší nárůst nevyplývá ani z grafu č. 4.14. Menší nárůst výdajů je spojený s úspornými opatřeními, které obce zavádějí. Přestože roste množství odpadů, obce zvyšují vytríděnost odpadů a náklady tak nijak zásadně nerostou. Likvidace odpadů je obcím stanovena zákonem a neustále je obcím stanovována další povinnost, např. sběr biologicky rozložitelných odpadů, jedlých olejů, dále tyto náklady ovlivňuje výše skládkovného a další faktory. Zhodnocením závislosti výdajů na počtu obyvatel vyznačuje korelační koeficient slabou nepřímou závislost, jelikož jeho hodnota v průměru let 2014 – 2017 byla -0,36 a v roce 2018 -0,47. Počet obyvatel tak výdaje ovlivňuje pouze v malé míře. S růstem počtu obyvatel klesají výdaje.

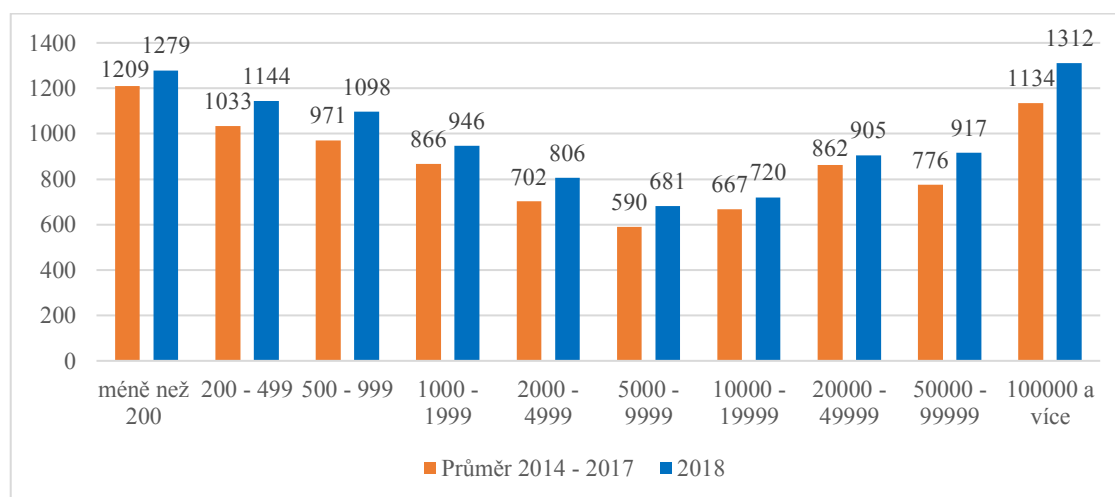
Graf č. 4.14 Srovnání výdajů pododdílu 372 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

U **pododdílu 374 – Ochrana přírody a krajiny** je nárůst výdajů také mírný. Ze 7,8 mld. Kč průměru let 2014 – 2017 na 8,8 mld. Kč v roce 2018, což je o 1 mld. Kč více. Průměrný výdaj na obyvatele v průměru let 2014 – 2017 ve výši 844 Kč se v roce 2018 zvýšil na 944 Kč. I dle grafu č. 4.15 vyplývá, že u žádné kategorie není významnější nárůst.

Graf č. 4.15 Srovnání výdajů pododdílu 374 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Porovnáním korelačních koeficientů, které byly v průměru let 2014 – 2017 -0,57 a v roce 2018 -0,53, je zjištěno, že přestože se hodnota mírně snížila, pořád vykazuje průměrnou nepřímou závislost. Počet obyvatel tak zvláště významně neovlivňuje výši

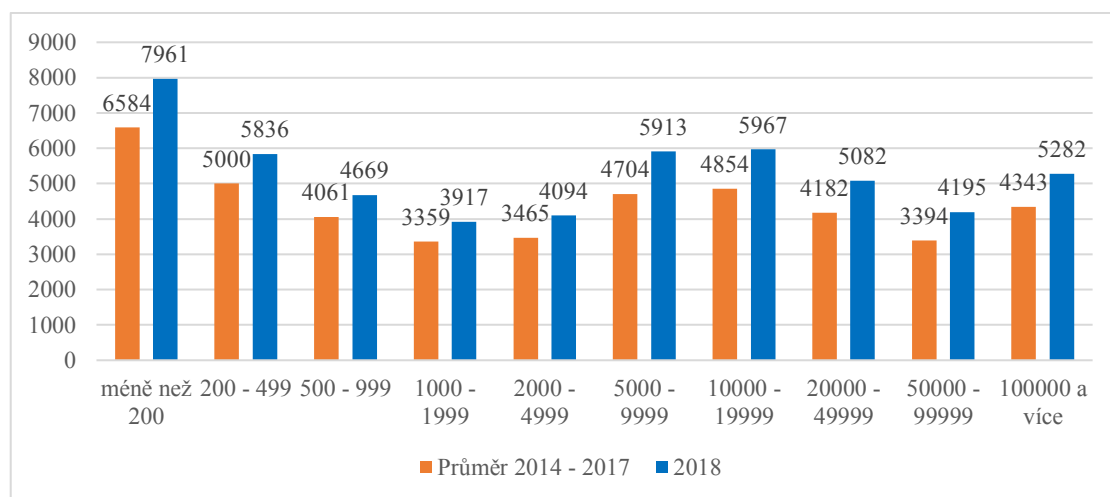
výdajů, a to proto, že většina výdajů je vynakládána na péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň. Přitom území obcí je stále stejné a tak náklady významnou měrou nerostou, pouze se rozpočítají na větší počet obyvatel. Proto je závislost nepřímá – s růstem obyvatel klesá výše výdajů.

4.2.6 Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany

Ve skupině 6 – Všeobecná veřejná správa a služby jsou 4 oddíly. Z celkové částky této skupiny bylo v roce 2018 vynaloženo 78 % na oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany, 19 % na oddíl 63 – Finanční operace, 3 % na oddíl 64 – Ostatní činnosti a necelé 1 % na oddíl 62 – Jiné veřejné služby a činnosti. Při průměru výdajů v letech 2014 – 2017 bylo na oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany vynaloženo 77 % z celkových výdajů na tuto skupinu, na oddíl 63 – Finanční operace 19 %, na oddíl 64 – Ostatní činnosti 3 % a méně než 1 % na oddíl 62 – Jiné veřejné služby a činnosti.

Z důvodu uvedených v kapitole 3.3 lze hodnotit pouze **oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany**. Průměrné výdaje v letech 2014 – 2017 činily 38,5 mld. Kč a v roce 2018 se zvýšily na 46,5 mld. Kč. Výše průměrného výdaje na průměrného obyvatele se ze 4 150 Kč zvýšil v roce 2018 na 4 996 Kč. Dle grafu č. 4.16 je nárůst výdajů v každé kategorii, ale v žádné kategorii není nárůst významný.

Graf č. 4.16 Srovnání výdajů oddílu 61 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

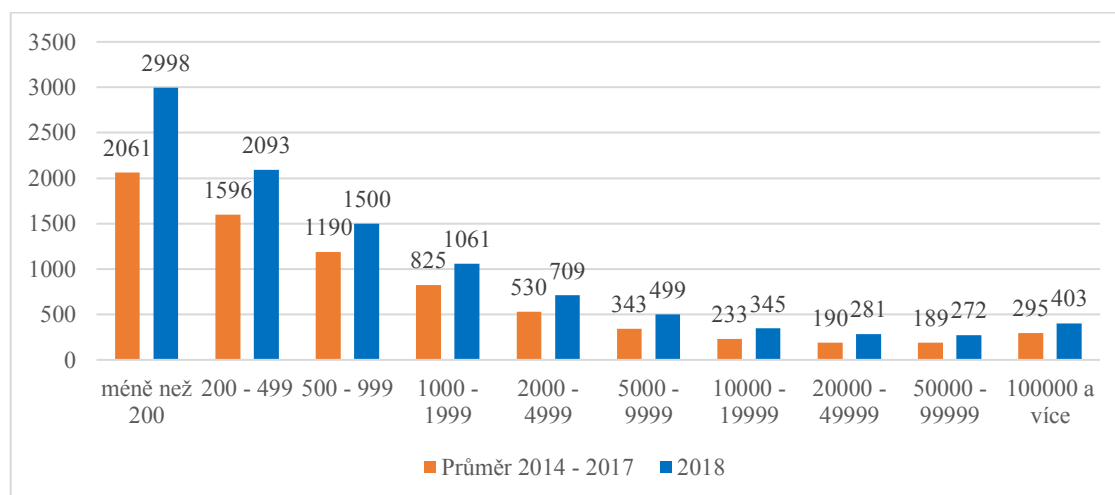
Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Korelační koeficient průměru výdajů v letech 2014 – 2017 a průměrného obyvatele ve stejném období, který byl -0,79, se snížil na -0,77. Stále vykazoval silnou nepřímou závislost, a proto s růstem počtu obyvatel klesá výše výdajů.

Výdaje oddílu 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany lze rozdělit do dvou pododdílů – 611 – Zastupitelské orgány a volby a 617 – Regionální a místní správa, jelikož další tři pododdíly nedosahují 5 %, a to ani při srovnání s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017.

Menší část výdajů oddílu 61 ve výši 16 % je vynakládána na **pododdíl 611 – Zastupitelské orgány a volby**, a to 7,2 mld. Kč. Průměr výdajů v letech 2014 – 2017 byl 5,4 mld. Kč a tvořil 14 % z celkových výdajů tohoto oddílu. Největší nárůst ve sledovaných obdobích byl dle grafu č. 4.17 u kategorie méně než 200, a to o 45 %. S růstem počtu obyvatel v jednotlivých kategoriích nárůst výdajů klesá. Průměrný výdaj na obyvatele u průměru výdajů v letech 2014 – 2017 byl 577 Kč a v roce 2018 se zvýšil na 777 Kč. Nárůst výdajů byl způsoben především změnou ve vyplácení odměn pro členy zastupitelstev a jejich navýšením.

Graf č. 4.17 Srovnání výdajů pododdílu 611 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

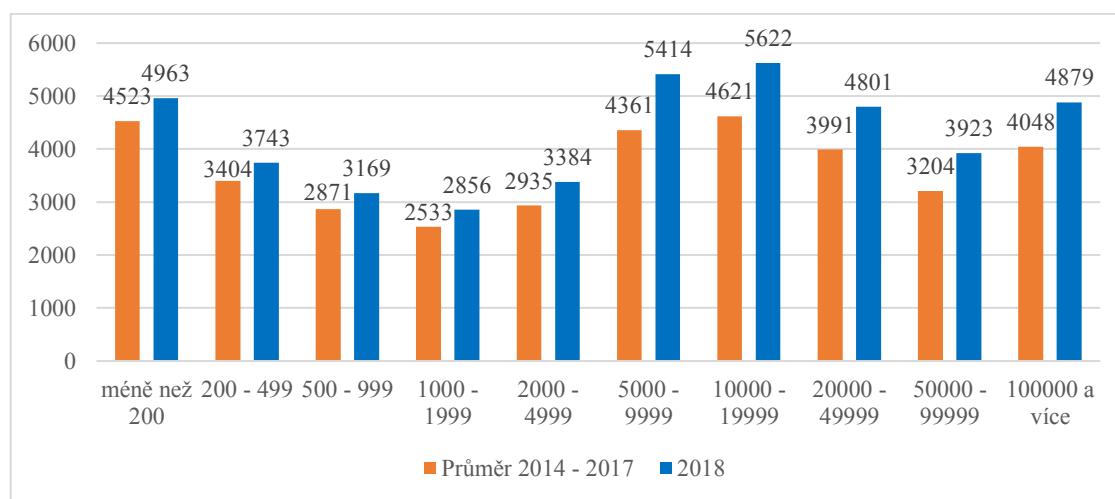

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Změněn byl i korelační koeficient, který byl za průměr let 2014 – 2017 -0,8 a v roce 2018 -0,83. Přesto zůstala závislost stejná – silná nepřímá závislost. Počet obyvatel silně ovlivňuje výdaje, a to tak, že roste-li počet obyvatel, klesají výdaje na obyvatele. Je to způsobeno tím, že výdaje se rozpočítají na větší počet obyvatel.

Největší část výdajů oddílu 61 ve výši 84 % je vynakládána na **pododdíl 617 – Regionální a místní správa**. V roce 2018 to bylo 39,3 mld. Kč a v průměru let 2014 – 2017 to bylo 33,2 mld. Kč, což bylo 86 %. Průměrný výdaj na obyvatele v průměru let 2014 – 2017 činil 3 573 Kč a v roce 2018 se zvýšil na 4 220 Kč. Větší nárůst je zobrazeno v grafu č. 4.18 u posledních 5 kategorií, u ostatních kategorií není nárůst ani 500 Kč na obyvatele.

Graf č. 4.18 Srovnání výdajů pododdílu 617 v roce 2018 s průměrem výdajů v letech 2014 – 2017 na obyvatele (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitoru (2020)

Protože se výdaje v tomto pododdíle zvýšily, došlo také ke změně korelačního koeficientu. Korelací průměru výdajů v letech 2014 – 2017 a průměru obyvatel stejného období byl korelační koeficient -0,32, což znamená slabou závislost, a v roce 2018 -0,18, což už znamená velmi slabou závislost. K tomu je závislost nepřímá a s růstem počtu obyvatel velikost výdajů klesá. Velikost výdajů není výrazně závislá na počtu obyvatel.

5 Závěr

Obce jako základní územní samosprávné celky jsou tvořeny občany a vymezeným územím. Mají právo na samosprávu, a proto mají vlastní majetek a rozpočet. Správu obce vykonává zastupitelstvo, které bylo zvoleno veřejnou volbou při volbách do zastupitelstev obcí. Zastupitelstvo rozhoduje především o rozvoji obce, o službách, které budou poskytovány a jak budou poskytovány a také o rozpočtu obce. Služby mohou být poskytovány různými způsoby a zároveň mohou být poskytovány jako čisté veřejné statky nebo statky smíšené, u kterých se na pokrytí výdajů podílí i občané využívající tuto službu. Proto právě služby výrazně ovlivňují, jak bude rozpočet vypadat. Při rozhodování o službách zohledňuje zastupitelstvo především velikost výdajů z rozpočtu, ale také pro kolik občanů bude služba určena. Např. malá obec s počtem obyvatel nemůže zřizovat divadlo, protože by to pro ni nebylo finančně únosné.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda faktor počtu obyvatel obce ovlivňuje výdaje na obyvatele ve vybraných oblastech výdajů obcí. Výdaje roku 2018 byly přepočteny na obyvatele a dále sledovány podle kategorií, ve kterých byly obce rozděleny dle počtu obyvatel (mimo Prahu a vojenské újezdy): méně než 200, 200 – 499, 500 – 999, 1000 – 1999, 2000 – 4999, 5000 – 9999, 10000 – 19999, 20000 – 49999, 50000 – 99999 a 100000 a více. Výdaje byly sledovány podle odvětvového hlediska, a jestliže jejich objem v dané oblasti nepřekročil 5 %, nebyly v práci dále řešeny. Pro ověření výsledků byly výdaje roku 2018 porovnány s průměrem výdajů v období 2014 – 2017, který byl přepočítán na průměr obyvatel ve stejném období.

Výdaje obcí byly zařazeny dle odvětvového hlediska a zhodnoceny v jednotlivých skupinách. První skupinou byla **skupina 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství**. Korelací výdajů v této skupině s počtem obyvatel bylo zjištěno, že je zde silná nepřímá závislost, jelikož korelační koeficient je -0,85 a v průměru let 2014 – 2017 byl koeficient -0,83 a vykazoval také silnou nepřímou závislost. To znamená, že s růstem obyvatel klesají výdaje, což je způsobeno hustotou obyvatel, která s růstem obyvatel na daném území zvyšuje. Hypotéza „Počet obyvatel obce patří mezi faktory ovlivňující velikost výdajů obcí na obyvatele ve vybraných oblastech“ se tak v této skupině potvrdila. Přestože tato skupina vykazovala silnou závislost, nedosahovaly výdaje 5 %, proto nebyla v práci dále podrobněji řešena a zároveň je značně ovlivněna koncentrací obyvatel na daném území.

Korelací výdajů **skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví** v průměru let 2014 – 2017 byl zjištěn korelační koeficient -0,32, což vykazuje slabou nepřímou závislost, ale v roce 2018 byl korelační koeficient -0,17, což znamená velmi slabou nepřímou závislost. Nižší korelační koeficient v roce 2018 je způsobený navýšením výdajů v daném roce. Počet obyvatel tak významně neovlivňuje výši výdajů, jelikož jsou vynakládány, ať už je počet obyvatel jakýkoli a hypotéza se nepotvrdila. U této skupiny mohou být výdaje ovlivněny např. vybaveností obcí jako je vodovod, kanalizace, čistírny odpadních vod, nebo autobusovým spojením, které je zajišťováno v rámci dopravní obslužnosti.

Výdaje na **skupinu 3 – Služby pro obyvatelstvo** tvořily v roce 2018 49 % z celkových výdajů a korelační koeficient byl 0,74, vykazoval tedy silnou přímou závislost. S růstem obyvatel rostou i výdaje. I u průměru výdajů let 2014 – 2017 vykazoval korelační koeficient silnou přímou závislost, přestože byl korelační koeficient 0,73. Hypotéza se u této skupiny potvrdila. Jelikož tato skupina zahrnuje velký rozsah poskytovaných služeb, zároveň patří mezi největší skupinu a korelační koeficient vykazoval silnou závislost, je tato skupina řešena podrobněji, vyjma oddílů, které mají výdaje menší než 5 %.

Prvním oddílem v této skupině je **oddíl 31 a 32 – Vzdělávání a školské služby**, který v roce 2018 vykazoval silnou přímou závislost. Přestože došlo oproti průměru let 2014 – 2017 k navýšení počtu obyvatel i navýšení výdajů o 6,7 mld. Kč, korelační koeficient se snížil na 0,87, jelikož korelací průměrů byl 0,88. Závislost přesto zůstala nezměněna, a proto s růstem obyvatel rostou také výdaje. Hypotéza se u tohoto oddílu potvrdila. Jelikož 95 % výdajů tohoto oddílu je vynakládáno na *pododdíl 311 – Předškolní a základní vzdělávání* a zároveň tento pododdíl vykazoval v roce 2018 silnou přímou závislost, byl dále hodnocen i tento pododdíl. Stejně jako v oddíle 31 a 32 se korelační koeficient u tohoto pododdílu v roce 2018 snížil z hodnoty 0,88 na 0,85, ovšem stále platí, že vykazuje silnou přímou závislost, a proto výdaje s růstem obyvatel rostou. Hypotéza se potvrdila. Přepočtením výdajů tohoto pododdílu na žáka se závislost zcela obrátí. Korelační koeficient průměrů měl hodnotu -0,59 a vykazoval průměrnou nepřímou závislost, ovšem v roce 2018 už vykazoval silnou nepřímou závislost, jelikož jeho hodnota se zvýšila na -0,83. S růstem počtu žáků výdaje klesají.

Dalším oddílem ve skupině 3 je **oddíl 33 – Kultura, církev a sdělovací prostředky**. I v tomto oddíle došlo v roce 2018 k nárůstu výdajů o 4,2 mld. Kč na celkovou částku 17,8 mld. Kč, přesto se korelační koeficient v roce 2018 snížil z hodnoty 0,28 na 0,26.

Závislost v tomto případě je velmi slabá přímá, proto nebyl tento oddíl podrobněji řešen. Počet obyvatel tak výdaje výrazně neovlivňuje a hypotéza se nepotvrdila. Na výdaje v tomto oddíle může mít vliv druh a rozsah poskytovaných služeb, způsob jejich poskytování, ale také poptávka občanů po daných službách.

U oddílu **34 – Sport a zájmová činnost** došlo v roce 2018 k nárůstu výdajů o 4,88 mld. Kč oproti průměru let 2014 – 2017. Korelační koeficient průměrů měl hodnotu 0,49 a vykazoval slabou přímou závislost, ovšem v roce 2018 už měl hodnotu 0,54 a vykazoval průměrnou přímou závislost. Z toho lze vyvodit, že počet obyvatel částečně ovlivňuje velikost výdajů a hypotéza se potvrdila. Protože závislost nebyla silná, nebyl tento oddíl řešen podrobněji.

Dalším oddílem, na který je ve skupině 3 vynakládáno 37 % výdajů, je **oddíl 36 – Bydlení, komunální služby a územní rozvoj**. Korelační koeficient byl v obou srovnávaných obdobích stejný 0,62 a vykazoval průměrnou přímou závislost. Počet obyvatel ovlivňuje velikost výdajů a hypotéza je potvrzena. Tyto výdaje jsou specifické tím, že jsou z části kryty příjmy z nájmu a mohou být zajišťovány různými formami, což se může projevit ve velikosti průmětu výdajů. Z tohoto důvodu není tento oddíl dále řešen.

Posledním řešeným oddílem ze skupiny 3 je **oddíl 37 – Ochrana životního prostředí**. Na tento oddíl bylo v roce 2018 vynakládáno 21 mld. Kč, což je o 2 mld. Kč více než v průměru let 2014 – 2017. V obou sledovaných obdobích byla závislost průměrná nepřímá, protože korelační koeficienty měly hodnotu -0,66 a v roce 2018 -0,64. S růstem obyvatel tak výdaje klesají a hypotéza se potvrdila. Jelikož byl korelační koeficient tohoto oddílu ve skupině 3 druhý nejvyšší, byl hodnocen podrobněji. Výdaje tohoto pododdílu byly z velké části vynakládány na dva pododdíly – 57 % na pododdíl 372 – Nakládání s odpady a 42 % na pododdíl 374 – Ochrana přírody a krajiny. *Pododdíl 372 – Nakládání s odpady* vykazoval v obou sledovaných obdobích slabou nepřímou závislost, přestože se korelační koeficient zvýšil z -0,36 na -0,47. Počet obyvatel tak mírně ovlivňuje velikost výdajů a hypotéza je potvrzena. Druhý *pododdíl 374 – Ochrana přírody a krajiny* má oproti pododdílu 372 závislost průměrnou nepřímou. V tomto případě ovšem došlo ke snížení korelačního koeficientu z -0,57 na -0,53, který byl v roce 2018. S růstem obyvatel tak klesají výdaje, které ovšem významně nerostou. Lze tak říci, že výdaje jsou přepočítány na větší počet obyvatel, a proto je korelační koeficient záporný. Hypotéza u tohoto pododdílu se potvrdila.

Další skupinou v pořadí je **skupina 4 – Sociální služby a politika zaměstnanosti**. Na tuto skupinu jsou vynakládána 4 % z celkových výdajů, tj. 10,1 mld. Kč. U této skupiny zůstal korelační koeficient v obou srovnávaných obdobích stejný 0,54 a vykazoval průměrnou přímou závislost. Hypotéza je potvrzena, protože s růstem obyvatel rostou i výdaje, které jsou počtem obyvatel ovlivněny.

Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana patří k méně využívané skupině, jelikož se jedná o výdaje na požární ochranu, ale také i na obecní policii, kterou ne všechny obce zřizují. V roce 2018 byly výdaje na tuto skupinu ve výši 9,4 mld. Kč a byly o 2,1 mld. vyšší než v průměru let 2014 – 2017. Korelační koeficient průměrů byl 0,25 a vykazoval velmi slabou přímou závislost a v roce 2018 se zvýšil na 0,41 a závislost se změnila na slabou přímou. Hypotéza se nepotvrdila, protože výdaje nejsou počtem obyvatel nijak významně ovlivněny. Možnými faktory ovlivňujícími velikost výdajů v této skupině mohou být druhy bezpečnostních složek zřizovaných obcemi a následně zařazení do kategorií podle zákonných předpisů.

Poslední skupinou je **skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby**. Výdaje na tuto skupinu byly v roce 2018 druhé největší, 59,6 mld. Kč, což bylo 21 % z celkových výdajů. Výdaje na tuto skupinu jsou vynakládány ve všech obcích, jelikož jsou zde zahrnuty výdaje na provoz obecních úřadů i zastupitelstva. Korelační koeficient průměrů se zvýšil z -0,49 na -0,67 a i závislost se změnila ze slabé nepřímé na průměrnou nepřímou. Výdaje s růstem obyvatel klesají a hypotéza se tedy potvrdila. Jelikož jsou výdaje druhé největší a závislost byla průměrná, je tato skupina řešena podrobněji. Tato skupina je rozdělena na 4 oddíly, ovšem výdaje ze dvou oddílů jsou nižší než 5 % a dalším oddílem je oddíl 63 - Finanční operace, který je ovlivněn pododdílem Převody vlastním fondům v rozpočtech územní úrovně. Tyto tři oddíly proto nebyly dále řešeny. Řešeným oddílem je *oddíl 61 – Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany*. V roce 2018 na tento oddíl bylo vynaloženo 46,5 mld. Kč a v průměru let 2014 – 2017 byly výdaje 38,5 mld. Kč. Korelační koeficient se snížil z -0,79 na -0,77 a v obou případech se jednalo o silnou nepřímou závislost. S růstem obyvatel klesají výdaje a hypotéza se potvrdila. Tento oddíl byl dále z důvodu silné závislosti i podstatné výše velikosti výdajů podrobněji řešen. I v tomto oddíle jsou pododdíly, které nedosahují 5 %, a proto nebyly dále řešeny. *Pododdíl 611 – Zastupitelské orgány a volby* tvořily v roce 2018 16 % z celkových výdajů tohoto oddílu, což je 7,2 mld. Kč. Korelační koeficient byl v roce -0,83 a v průměru let 2014 – 2017 byl -0,80. Vykazovaly tak silnou nepřímou

závislost a s růstem obyvatel výdaje klesají. V tomto pododdíle jsou výdaje na odměny členů zastupitelstev, jejichž výše je odstupňována dle kategorií, které jsou rozděleny dle počtu obyvatel. Počet obyvatel ovlivňuje velikost výdajů a hypotéza se potvrdila. Posledním pododdílem je *pododdíl 617 – Regionální a místní správa*. Výdaje v tomto pododdíle byly ve výši 84 % z celkových výdajů tohoto oddílu. Oproti průměru let 2014 – 2017 došlo v roce 2018 k nárůstu o 6,1 mld. Kč na 39,3 mld. Kč. Výdaje na tento pododdíl jsou vynakládány na provoz obecních úřadů, které jsou ovlivněny přenesenou působností, kterou obce vykonávají. Korelační koeficient průměrů vykazoval slabou nepřímou závislost a jeho hodnota byla -0,32, v roce 2018 se tento koeficient změnil na -0,18 a vykazoval velmi slabou nepřímou závislost. Hypotéza tak není potvrzena, jelikož počet obyvatel výdaje ovlivňuje velmi slabě. Faktory ovlivňujícími velikost výdajů v tomto pododdíle mohou být počet zaměstnanců, velikost úřadu nebo rozsah poskytované působnosti.

Počet obyvatel není jediným faktorem, který ovlivňuje velikost výdajů. Dalšími faktory mohou být vybavenost obcí, zákonné předpisy, poptávka občanů, způsob poskytování služeb apod., na které lze jen usuzovat, protože jejich zhodnocení nebylo cílem této diplomové práce.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, J., M. JETMAR a P. TOTH. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 783 s. ISBN 978-80-7598-209-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

ROSEN, Harvey S. and Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010. 595 p. ISBN 978-0-07-126788-5.

Elektronické dokumenty a ostatní

Vyhláška č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323>.

Vyhláška č. 388 ze dne 15. srpna 2002 o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-388>.

Vyhláška č. 220 ze dne 22. července 2013 o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-220>.

Vyhláška č. 186 ze dne 25. srpna 2014 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-186>.

Vyhláška č. 213 ze dne 25. srpna 2015 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-213>.

Vyhláška č. 272 ze dne 25. srpna 2016 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-272>.

Vyhláška č. 429 ze dne 1. prosince 2017 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-429>.

Vyhláška č. 192 ze dne 23. srpna 2018 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-192>.

Vyhláška č. 219 ze dne 26. srpna 2019 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupná z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-219>.

Zákon č. 565 ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>.

Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>.

Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

Zákon č. 131 ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>.

Zákon č. 243 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>.

Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>.

Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>.

Zákon č. 314 ze dne 13. června 2002 o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-314>.

Zákon č. 23 ze dne 17. ledna 2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-23>.

Webové stránky

<https://monitor.statnipokladna.cz/>

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
mil.	milion
mld.	miliarda
tis.	tisíc

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́домі, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- беру на ве́домі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21. dubna 2020

Bc. Petra Vojkůvková

Seznam příloh

Příloha 1 – Schéma rozpočtového určení daní od 1.1.2018

Příloha 2 – Přehled výdajů obcí dle jednotlivých kategorií